

„Přeplavme svůj La Manche“

Projekt SenSen (Senzační senioři) vyhlásil na měsíc únor mimořádnou pěší štafetu seniorů "La Manche na suchu". Akce navazovala na tradiční štafetové plavání "Přeplavme svůj La Manche", které překazila pandemie koronaviru. Smysl štafety zůstal stejný jako v případě plavání. Akce měla seniory rozhybat a motivovat k tomu, aby překonali sami sebe, pohodlí, lenost a udělali tak něco pro své zdraví.

A pravda byla, že tato výzva seniory z ostravského klubu Akord, Ostrava-Jih rozhybala. Zájemců, kteří

se k vyhlášené akci dostavili na určené místo, přišlo opravdu hodně. Senioři uvítali procházku Bělským lesem ke studánce a splnili zadanou podmínku zdolat (všichni dohromady) cílovou vzdálenost 34 kilometrů, která odpovídá délce Lamanšského průlivu v nejužším místě.

Po vyslechnutí základních informací o vytyčené trase se po dvojicích a v potřebných rozestupech vydali plnit zadání. „Do této akce se nám zapojilo ještě více seniorů než v minulém roce. Pro mnohé je snadnější a dostupnější chůze, než plavání. K

Výšlap Ostrava-Jih 4.3.2021 / La Manche na suchu /

našemu klubu seniorů se přidalo i sdružení seniorů ČD OSŽ Ostrava, kteří iniciativně zpracovali i plán trasy v Bělském lese“ řekla Šárka Zubková, hlavní koordinátorka seniorských akcí městského obvodu Ostrava-Jih.

„Akce byla zahájena 4. února, kdy jsme vybrali trať Bělským lesem dlouhou 3,7 km. Hned první den byl limit 34 kilometrů splněn 4x. I přesto, že to není žádná soutěž, byli jsme první v ČR, kteří se do akce zapojili a limit splnili“ dodal Zdeněk Kačor.

Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě slaví 70 let od svého založení

Oficiálně vznikla 5. února 1951, tehdy jako Státní studijní knihovna. Ve svých počátcích se knihovna zaměřovala na hornictví, hutnictví a polonika, již od 60. let 20. století se však její fond rozrůstal o knihy z dalších oborů, což trvá dodnes. V průběhu let se měnil název. V roce 2001 knihovna přešla pod správu Moravskoslezského kraje a stala se krajskou knihovnou. Buduje rovněž Digitální knihovnu Moravskoslezského kraje a vydává regionální e-knihy i audioknihy.

Sedmdesáté výročí si bude knihovna spolu se čtenáři připomínat v průběhu celého letošního roku. Pro čtenáře jsou připraveny rozmanité dárky. Z prvního z nich se mohli zájemci těšit hned v únoru, kdy byl navýšen počet možných výpůjček e-knih.

Na www.svkos.cz budou zveřejněny soutěže o ceny. Každý sedmý pracovní den v měsíci pak bude novým čtenářům umožněna bezplatná registrace. U příležitosti svého výročí vydala knihovna souhrnnou publikaci 70 let vědecké knihovny v Ostravě, v níž mapuje svou dosavadní historii a představuje i plány do budoucna.

Výšlap Ostrava-Jih 4.3.2021 / La Manche na suchu /

V porubské Harmonii se už bydlí

Ve čtvrti s nejstaršími činžovními domy v Ostravě - Porubě vyrostl nový dům s pečovatelskou službou. Vznikl rekonstrukcí staršího objektu a od Porubanů získal jméno Harmonie. Nájemníci mají k dispozici třiatdvacet bytů o velikosti 2+kk. Letos přibude i odpočinková zóna a kavárna.

Každý čtvrtý Poruban je v seniorském věku a jejich počet bude v budoucnu stoupat. Starší lidé mají specifické požadavky a jedním z úkolů obvodu je zajistit jim odpovídající a moderní bydlení s přístupnými sociálními službami. To nabízí právě Dům s pečovatelskou službou Harmonie na ulici Dělnická. Vznikl přestavbou bývalé hospodářské budovy a nabízí třiatdvacet bytů 2+kk o velikosti 42 m².

Pokračování na str. 9

Foto: Jiří Birke

MUDr. Růžena Mašková:

O respektu a strachu, o poučení z covidu, o vymizení chřipky, o vyčerpávajících výkonech zdravotníků, o poškozování organismu stresem, o používání rozumu, o léku, který máme všichni v sobě a o tom, že stačí jen chtít

MUDr. Růžena Mašková

Přestože covid na nás útočí ze všech stran a ze všech sdělovacích prostředků, přestože patřím do nejohroženější skupiny seniorů 70+, strach z něho nemám. Dalo by se říci, že respekt ano, ale strach ne. Ostatně, není vinou koronaviru, že smrt je součástí života. A lidstvo by se jím dokonce mohlo poučit, jak ve smyslu poznání, tak i ve smyslu pokory. Totiž díky zrychlené komunikaci a možnostem vzájemného styku z nejrůznějších končin se svět scvrkl a nic nelze považovat za oblast izolovanou. A co se týká pokory, jasně se ukazuje, že nabubřelé sebevědomí lidí, jakožto vládců letů do vesmíru, pokroku i přírody, není až tak na místě a stačí neviditelný virus, aby se lidem svět obrátil vzhůru nohama.

V osobní rovině to pak vidím tak, že nejsem epidemiolog, a přestože nás různá omezení a zákony mohou otravovat, nebo i rozčilovat, je dobré naslouchat odborníkům. Přesto si však myslím, že nic se nemá přehánět, a když uzavírání sportovních aktivit nevede ke zlepšení situace, měli by odborníci něco přehodnotit. Jednoznačně totiž platí heslo: ve zdravém těle zdravý duch. Zvláště, když jsou lidé dnes a denně zahlceni negativními zprávami o koronaviru a číslech nemocných. To samozřejmě podporuje rozvoj deprese a úzkosti a v lidech, kteří jsou zaujati sami sebou, se pak zvětšuje strach. Z osvědčených zkušeností vyplývá, že čeho se člověk bojí, k tomu si vytváří chronické stresy, a to je pak nebezpečnější než samotná nemoc, protože tělo se tomu nedokáže bránit. Znáám případ, kdy člověk byl tak vyděšený z rakoviny, že ačkoli všechna vyšetření potvrzovala, že ji nemá, nepomohlo to a on spáchal sebevraždu.

V současné době se ve společnosti rozrůstá strach na jedné straně a občas i fanfaronství na straně druhé. Média to

vydatně přizívají a lidé pak ztrácejí sílu bojovat s infekcí. Navíc do toho vstupují i další nešvary. Například nedávno zemřel můj dobrý známý (80 let), jenž měl zhoubný neléčitelný nádor na mozek a k tomu se mu přidružil covid. Ovšem jeho úmrtí bylo zdůvodněno koronavirem, přestože příčinou smrti byl onen nádor. Proč takovým přístupem ke statistikám uměle zvyšovat strach mezi lidmi? A navíc, všimli jste si, že chřipka úplně zmizela?

Dále mě velmi mrzí, že ve zdravotnictví jsou opomíjeni lidé se závažnými jinými nemocemi, dokonce pro ně nejsou ani lůžka. Zdravotnický personál je zároveň nucen věnovat se otázkám covidové diagnostiky i péče a je zatlačován do vyčerpávajících výkonů, které však nepřinášejí očekávané výsledky. Lékaři se mění na úředníky, musejí podstupovat nebývalou administrativní zátěž, a to jim bere prostor starat se o pacienty.

Kromě toho je až neuvěřitelným paradoxem, že čím přísnější jsou opatření, tím horší jsou výsledky. Je opravdu na čase celou situaci „provětrat“, aby si lidé trochu oddechli. A používat více rozumu a zaměřit se na optimistické informace.

Že je rozpoložení psychiky velmi důležitá věc, to mohu doložit na vlastním příkladu. Měla jsem fenku kavkazského ovčáka, jmenovala se Lady a měla kolem čtyřiceti kilo. Byla hodná, plně zaopatřená, včetně velké boudy na velké zahradě, ale nebylo vhodné, aby se sama potulovala po ulici. Jednou jsem přišla po službě domů, vydala se za ní - a krve by se ve mně nadořezal. V sousedství něco stavěli, plot přitom nechali nezajištěný a Lady to využila k výletu po Vítkovicích. Hned jsem si uvědomila, jak je to nebezpečné a z toho šoku jsem dostala růži na noze. Nakonec nedošlo k žádnému konfliktu, ale prožitým šokem a stresem jsem si snížila obranyschopnost organismu a dost dlouho trvalo, než jsem se z toho antibiotiky dostala.

Tento mechanismus, poškozování organismu stresem, platí na každého, přestože s následky se pak každý vyrovnává po svém. Proto znovu zdůrazňuji: v současné negativní atmosféře společnosti by se lidé měli raději věnovat optimistickým pořadům a zprávám, popřípadě koníčkům, seberealizaci, a tomu, co jim dělá radost, co povznese duši. Současně je dobré si uvědomit, že na žádnou situaci není člověk sám a je jenom na něm, jaké opěrné sloupky si vybuduje.

To zmiňuji zejména v souvislosti s nadcházejícími největšími křesťanskými svátky, s Velikonocemi. A v jejich rámci je určitě žádoucí praktikovat jeden z nejučinnějších léků, jenž člověka uklidňuje a zároveň nabíjí pozitivní energií. Navíc je ten lék docela jednoduchý: konat dobro. Stačí jen chtít.

Časopis SeniorTip vychází za podpory těchto institucí:

OSTRAVA!!!

OSTRAVA!!!
 MORAVSKÁ OSTRAVA
 A PŘÍVOZ

 Moravskoslezský
 kraj

HAVÍŘOV

Senior expres Ostrava - Poruba jezdí i za hranice města

Taxíky speciálně určené pro seniory jezdí v Porubě necelých osmnáct měsíců. A své služby stále rozšiřují. Od loňského podzimu mohou Senior expres Poruba využívat i lidé v okolních obvodech. Senior expres překračuje hranice. Na podzim roku 2020 to byly hranice Poruby a službu začali využívat lidé starší 74 let z Martinova, Plesné, Pustkovce a Třebovic. Od února 2021 překračuje i hranice města. Senioři se nově speciálními taxíky svezou také do Vřesiny.

„Tuto obec jsme nevybrali náhodou. Do Vřesiny se totiž přestěhoval lékař, jehož klientelu tvořili především senioři z Poruby. Dostali jsme řadu žádostí, zda by taxíky nemohly jezdit i tam. A protože je to opravdu kousek za Ostravou, rozhodli jsme se vyhovět. Lidé tak mohou do Vřesiny jezdit nejenom za lékařem, ale třeba také na hřbitov. Prostě platí stejné podmínky jako ve zbytku Ostravy,“ uvedla starostka Poruby Lucie Baránková Vilamová.

Služba si našla svou klientelu a měsíčně taxíky v průměru absolvují 275 jízd (průměrně 13 jízd denně) a najezdí 1700 kilometrů. *„Neustále se snažíme službu rozšiřovat a zlepšovat. Je určena lidem, kteří naši pomoc potřebují nejvíce. Jsem ráda, že řada z nich si už zvykla ji využívat. V současné době máme registrováno něco přes 1500 uživatelů, což je skvělé číslo. Službu průběžně analyzujeme a v létě si ji opět vyhodnotíme. Uvidíme, zda třeba budeme moci opět snížit věkovou hranici, nebo přibrat i jiné skupiny obyvatel,“* dodala starostka.

Senior expres Poruba mohli původně využívat lidé starší 76 let. Od září 2020 se limit snížil o dva roky. Taxíky mohou lidé jezdit k lékaři, do nemocnice, k poskytovatelům sociálních služeb, na hřbitov nebo na úřad. A to na území celé Ostravy a nově i Vřesiny.

Zájemci o službu si musejí vyřídit průkazku, kterou vydává odbor sociální (Generála Sochora 6013/2, Ostrava-Poruba, tel. číslo 599 481 500). K vyřízení stačí občanský průkaz a fotografie. Na závěr několik čísel. Senior expres Poruba funguje od září roku 2019 a za tu dobu do konce ledna 2021 si průkazku, která opravňuje k využití služby, vyřídilo 1522 lidí. Nejvíce jich logicky bydlí v Ostravě-Porubě (1392), následují O.-Třebovice (64 vydaných průkazů), O.-Martinov (39), O.-Plesná (14) a O.-Pustkovec (13). Taxíky absolvovaly celkem 4680 jízd a najezdily 28 591 kilometrů. Jen pro zajímavost ujely tam a zase zpět vzdálenost mezi Ostravou a australským městem Adelaide. Nejvíce jízd, 364, bylo v září 2020. Stejný měsíc drží i rekord v počtu naježděných kilometrů (2403).

Martin Otipka, MOb. Ostrava-Poruba

Perníčky a krásná přáníčka potěšila klienty v domově pro seniory

„Tak milé kolegyně, máme tu ve školce šikovné děti, co bychom někomu z domova pro seniory udělali radost a vyrobili dárečky? Neznáš někoho koho bychom mohli potěšit?“

Tak se domluvila moje známá paní Polehňová s kolegyní v mateřské školce a

naším klientům s dětmi vyrobili krásné perníčky a přáníčka.

Kvůli nákaze covidem jsme byli v karanténě a bylo velmi náročné sledovat, jak je klientům v domově smutno po jejich blízkých, protože návštěvy byly zakázány. Bylo to velmi milé, když mi zavolala p. Polehňová, že by byli ochotni pro klienty něco připravit.

Chtěla bych za náš Domov pro seniory Slezské humanity Horní Suchá o.p.s. ze srdce poděkovat Mateřské škole Občanská, Havířov-Dolní Datyně - učitelkám N. Mojové, S. Vachouškové, Š. Polehňové a dětem ze školky za perníčky a krásná přáníčka, které jsme dostali a mohli je předat našim klientům. Po dlouhé době jsme mohli být svědky rozzářených obličejů a dojetí našich klientů, což bylo i pro nás pracovníky povzbuzením pro naši další práci.

Lenka Handzolá, DSSH Horní Suchá

Navzdory koronavirovým omezením nekrátí dotace spolkům a klubům

Na rozdíl od některých měst, která avizovala krácení dotací spolkům a klubům kvůli koronavirové epidemii, Bohumín těm svým poskytne stejnou částku jako v minulých letech. Na únorovém zasedání rozhodlo městské zastupitelstvo v první fázi o podpoře přes půl milionu korun na činnost zájmových spolků, dalších 430 tisíc korun jim přispěje na opravy a investice. V dubnu čeká zastupitele schvalování dalšího balíku financí, určených sportovním a kulturním subjektům. Ve finále tak město podpoří všechny organizace částkou v řádu milionů korun.

„I přes velmi omezenou činnost spolků z důvodu pandemie zastupitelé nekrátili dotace a schválili je ve stejné výši jako v minulých letech. Máme v Bohumíně 1 700 lidí, kteří se organizovaně věnují nějaké zájmové aktivitě, a nechceme je odrazovat a komplikovat jejich působení snižováním finanční podpory. Práce založené na dobrovolnosti si vážíme a víme, že posledních jedenáct měsíců bylo pro tyto spolky složité a tyto těžké časy ještě neskončily,“ vysvětlil místostarosta Bohumína Igor Bruzl s tím, že mezi zájmové spolky město letos rozdělí přes půl milionu korun.

Peníze půjdou například zahrádkářům, včelařům, myslivcům či hasičům. Ačkoliv ani oni nemohli pořádat řadu společenských a dalších akcí, základ jejich práce se ani v kovidové době nezměnil.

Jana Končítková

Místopis na dosah *aneb* Možná tam doj(e)dete

Milí čtenáři SeniorTipu, březnová úvaha, kam se právě v nejistém počasí a v nejistém čase vůbec vydat, odlétla jakoby mimovolně do Vídně. Ale vždyť ani doma zatím nelze otevřít dveře pozoruhodných objektů, byť by se nacházely přímo za humny. Ale nedejme se: lehký otisk noblesní vídeňské architektury lze najít i v blízkosti Ostravy. Třeba se podaří vidět objekt poměrně známý aspoň v trochu nezvyklém odrazu vrcholného evropského barokního stavitelství.

Kravaře: zámek (Alejní 377/24, 747 21 Kravaře)

Celkový pohled na severní vstupní průčelí

Lokalita, v níž stála ve 14. století tvrz, je z pramenů známa už o století dříve. V první třetině 17. století za Sendivoje ze Skorska se v tehdy již zámeckém sídle děly věci! Podobně jako na pražském císařském dvoře Rudolfa II. (který byl už r. 1611 po smrti) se pěstovala alchymie; na tento fakt upomíná i část současné zámecké expozice. Současná věda však zatím nedokáže odpovědět na otázku, kdo byl autorem projektu zámeckého stavení za jeho vrcholné slávy, kdy je do přibližně dnešní podoby nechal ve 20. letech 18. století zbudovat Johann Rudolf, svobodný pán von Eichendorff. (Prakořeny jeho rodu sahají do Sasko-Anhaltska - 13. století.)

Vstupní portál s alegorickými sochami Síly a Moudrosti na volutovém nástavci římsy

Tento šlechtic měl na náročnou přestavbu a nepochybně se zhlédl v módě vídeňské elity. Tam právě v jeho čase působil kromě jiných Johann Lucas Hildebrandt, architekt, jehož vídeňské paláce a kostely patří dodnes k příkladům vrcholného středoevropského baroka. S díly tohoto architekta bývá kravařský zámek srovnáván. Snahou rozprostit stavbu do rozlehlého parku se může podobat komplexu vídeňského areálu Horního a Dolního Belvederu pro vítěze protitureckých tažení Evžena Savojského, v detailech se promítnou podobnosti s vídeňským palácem Daun-Kinských nebo zámek Mirabell v Salzburgu.

Detail hodin s alegoriemi Slávy a Času

Neznámý architekt, který pracoval pro Eichendorffy, rozvrhl zámeckou budovu jako čtyřkřídlý, dvoupodlažní objekt. K dnešku však prošla budova, poté co se její majitelé po Eichendorffech několikrát vystřídali, a zvláště po požáru v roce 1937, důkladnou rekonstrukcí. Ta co nejvěrněji obnovila vše, co bylo patrné z obrazových dokumentů o původní podobě. Pláště všech čtyř křídel jsou prolomeny a rytmičovány v obou podlažích okny s "hravými" vlnami nadokenních říms. I dnes vyniká nad celkem střízlivými fasádami křídel v jižní části oválná hmota, převyšující o další patro obytná křídla: z pravoúhlého půdorysu takto vystupuje zámecká kaple Archanděla Michaela. Završuje ji nižší kupole s mansardovou zvoncovou střechou a lucernou a do zahrady je její středová část zvýrazněna nad pásem oválných oken trojúhelníkovým štítem.

Kompozičním akordem na protější severní straně je útvar vstupního hranolovitého tělesa, které - oproti kapli - vystupuje z průčelí jen mírně vysunutým rizalitem. Do nádvoří se otevírají arkády.

Pohled od jihovýchodu s vystupující kaplí

Noblesu vnějších i vnitřních prostor zvýrazňuje plastický dekor. Právě tento rys nápadně poukazuje na Vídeň. Zmíněná kaple je vyzdobena řezbami bavorského sochaře Johanna Georga Lehnera, který osadil také hlavní vstupní portál na severní straně alegorickými sochami **Moudrosti a Síly**, v ose pak umístil **erb Eichendorffů**. Kolem ciferníku hodin se vznášejí alegorické postavy **Slávy a Času**. V kapli najdeme nástrojnou fresku **Nanebevzetí Panny Marie** od

Detail věže kaple

Franze Gregora Ignaze Ecksteina, malíře a freskaře první poloviny 18. století, žádaného po celé Moravě. Zámecký pán si přizval v tomto ohledu umělce, kteří se osvědčili v náročných, a nejen úzce lokálních výkonech.

Detail štukového dekoru na vrstveném polopilíři

Možná se vám, milí čtenáři, bude zmínka o Johannu Lucasi Hildebrandtovi zdát velmi nepravděpodobná. V našem blízkém okolí jsou však další díla, která se mu přibližují nejen formálními znaky, jako například Sobkův palác v Opavě nebo zaniklý zámek v Odrách, jejichž architektury rovněž neznáme.

Průhled z parku na zámek

Vídeňský umělec se však přímo podepsal na stavbě zámku v Kuníně, stejně jako fary v Suchdole nad Odrou. Třeba se i tam spolu někdy vypravíme. Zatím se těšme, že se snad brzy nebudeme muset procházet jen příjemnými zákrutami kravařského parku, který plynule přechází v golfové hřiště, ale, že si prohlédneme i atraktivní prostory vnitřních zámeckých expozic.

PhDr. Marie Šťastná, Ph.D.

Zámek v Kravařích nechává nahlédnout do alchymistické dílny Michala Sendivoje, oblíbence Rudolfa II.

Jak je zmiňováno v Místopisu - Alchymistická dílna tvoří jednu z expozic Zámeckého muzea v Kravařích. Připomíná někdejšího pána zámku - alchymistu Michala Sendivoje, který údajně dokázal z obyčejného kovu vyrobit pravé zlato. Patřil mezi významné evropské alchymisty, kteří se spolu se svými mecenáši snažili po staletí objevit kámen mudrců a namíchat zázračný elixír mládí.

Michal Sendivoj byl oblíbencem císaře Rudolfa II. a v 17. století mimo jiné žil, pracoval a experimentoval právě ve Slezsku - na zámku v Kravařích. Místní mu přezdívali čert, což vypovídalo mnohé především o jeho vzezření. Byl to vysoký, urostlý, charismatický muž s plnovousem. A přesně tak vypadá v muzeu i jeho figurína. Narodil se v roce 1566 do chudé polské šlechtické rodiny. Už během univerzitních studií v Lipsku a také ve Vídni se začal zabývat alchymii a navázal kontakty s dalšími alchymisty. I z tohoto důvodu začal působit v Praze, mimo jiné na dvoře císaře Rudolfa II. V Praze také údajně v roce 1604 před očima císaře Rudolfa II. provedl úspěšnou transmutaci - tedy proměnu obyčejného kovu ve zlato.

Ve své době se proslavil jak u široké, tak i odborné veřejnosti. Jeho alchymistické práce později podrobně studoval například Isaac Newton. Michal Sendivoj působil také v diplomatických službách a žil ve Vídni a v Polsku. Dařilo se mu, zbohatl a v době stavovského povstání zachoval věrnost Habsburkům, kterým půjčoval peníze. V roce 1630 mu byla část dluhu splacena v podobě sídla v Kravařích. Právě tam v roce 1636 coby sedmdesátiletý zemřel.

V Alchymistické dílně Zámeckého muzea v Kravařích si tak dnes mohou návštěvníci připomenout nevěštní osobnost Michala Sendivoje. Ve stylové

expozici nechybí celá řada předmětů nezbytných pro bádání a pokusy středověkého alchymisty - například transmutační kruh, destilační zařízení, spousta zkumavek, baněk, skleněných a keramických nádob, ale také množství léčivých bylin, lektvarů i různých písemností a nákresů.

O zlatých kachnách

Nebyl by to vpravdě pohádkový zámek, kdyby se k němu nevázaly různé mýty a pověsti. Kromě legendy o plačící Marii Terezií a tajné podzemní chodbě vedoucí ze zámku až do kaple svaté Maří Magdalény na Štítně je nejznámějším příběhem kravařského zámku pověst o „devíti zlatých kachnicích“.

To bylo tak. Onen alchymista Michal Sendivoj prý ulil devět kachen ze zlata a nechal je zazdíť v nejtajnějším zámeckém sklepe. Rozmarná hraběnka Fontaine však po zlatě velmi toužila a dlouho poklad po celém zámku hledala, až ho konečně našla. Zavolala čtyři zedníky, dala jim zavázat oči, a vodila je po zámeckých sklepech tak dlouho, aby nevěděli, kde jsou. Pak jim šátky sundala a poručila zlaté kačeny zakopat. Když je všechny zakopali, hraběnka jim znovu zavázala oči, vodila sem a tam, aby nevěděli, kde je poklad ukrytý. Čtyři kačeny pak vyměnila za dukáty, aby mohla rozmařile žít, ale těch pět tam prý zůstalo dodnes. Nikdo však neví, kde je hledat...

(bal)

Historický kalendář Ostravska březen - červen

9. ledna 1371 byla vydána listina, kterou olomoucký biskup Jan IX. ze Středy odpustil Moravské Ostravě na dobu pěti let polovinu všech vrchnostenských dávek s tím, že ušetřené prostředky budou použity na stavbu městských hradeb, obranných věží, bran a jiného opevnění. Jejich stavba byla započata v roce 1362 v souvislosti s udělením výsady na jarmark císařem a králem Karlem IV. Stály do roku 1375 celkem asi 800 hřiven, což byl na tu dobu veliký obnos. Součástí hradeb byly tři brány a též hradební vodní příkop. Hradby byly postupně bourány a odklízovány v letech 1780-1833, brány zmizely v letech 1830-1839. Hradební vodní příkop byl zasypán v roce 1899. Nejdéle přežila půlkruhovitá bašta za kostelem sv. Václava, dožila se roku 1929. Dodnes stojí asi 50 m dlouhý a 4 m vysoký kus městské hradební zdi v bývalé farské zahradě, nyní součásti Černé louky.

15. ledna 1921 se konala ustavující valná hromada akciové společnosti Lux v Přívoze, jediné továrny na výrobu žárovek v tehdejší ČSR. Roční spotřeba žárovek v republice se tehdy odhadovala na 20 milionů kusů a bylo možno počítat i s jejím vývozem. Se zřízením továrny se nepochybně od samého počátku počítalo mimo Prahu i centra tehdejšího sklářského průmyslu. Že volba nakonec padla na Ostravu bylo dáno možností využití zdejšího uhlí. Na konci roku 1921 společnost získala dosud nezastavěné pozemky v Přívoze na rohu dnešních ulic Teslovy a Muglinovské, v dalším roce již stála většina objektů továrny a ihned byla zahájena výroba. Firma se však brzy začala dostávat do potíží, neboť v ČSR vzniklo několik dalších závodů, zabývajících se touto výrobou (nejznámější byla firma Osram). V roce 1936 byla společnost Lux v Přívoze likvidována.

Objekt bývalé žárovkárny Lux v Ostravě-Přívoze

9. února 1921 byla v Moravské Ostravě založena veřejná obecní knihovna a čítárna. To neznamená, že by ve městě knihovny nebyly. Byly to však neveřejné spolkové knihovny přístupné jen členům a přispěvatelům čtenářských spolků (nejstarší ze 60. let 19. století). Knihovna se zprvu nedomohla svého vlastního stánku. Město dalo k dispozici budovu německé obecné a měšťanské školy v Hasnerově ulici (dnes Purkyňova). V prvním roce měla knihovna 489 čtenářů a poskytla 9 875 svazků výpůjček. Když byla 23. června 1929 starostou Janem Prokešem slavnostně otevřena nová budova městské spořitelny na dnešním

náměstí Dr. E. Beneše, postavená podle projektu Karla Kotase, bylo její levé křídlo určeno pro potřeby městské knihovny. Mělo to být řešení dočasné, avšak trvalo až do 13. ledna 1997, kdy tato významná paměťová instituce našla své důstojné umístění v budově při Havlíčkově nábřeží u mostu Miloše Sýkory uvolněné po zrušeném podniku Obnova.

Hasnerova (dnes Purkyňova) ulice s budovou německé obecné a měšťanské školy (vlevo), první sídlo městské veřejné knihovny a čítárny v Moravské Ostravě

1. února 1921 započalo vyučování v pomocné třídě pro slabomyslné, vzdělání schopné děti. Byla to první taková třída v Ostravě a sedmá na Moravě. Třída byla podřízena správě I. obecné školy na ulici Boleslava Pecky v Moravské Ostravě (dnes Základní škola na ulici 30. dubna). Prvním vyučovacím hodinám v první pomocné třídě naslouchalo šest děvčat a třináct chlapců. Již od počátku byli žáci rozděleni ne podle věku, ale podle celkové inteligence do tří stupňů. Na nižším stupni se vyučovalo 18 hodin týdně náboženství, prvouka, tělesná výchova a ruční práce. Na středním (22 hod) a vyšším stupni (25 hod) měli žáci obvyklé předměty jako na obecných školách, ovšem učivo bylo redukováno. Poněvadž se děti v pomocných třídách převážně rekrutovaly z nejchudších vrstev obyvatelstva, byla vedle výchovy stejně důležitá i dobročinnost.

Žáci první pomocné třídy v Moravské Ostravě, 1921

16. února 1971 byla v Dětmovicích slavnostně zahájena výstavba nové elektrárny s výkonem 800 megawattů. Její stavbu uspil nedostatek elektrické energie. Jen Ostravsko v

KALENDÁRIUM

energetické špičce spotřebovalo 2000 MW, přičemž se vyrábělo jen 1200 MW. Investici za 4,5 miliardy korun zajišťovalo po stavební stránce VOKD Ostrava, dodávku technologické části ŠKODA Plzeň. Jednotlivé bloky elektrárny byly postupně uváděny do provozu od května 1975 do listopadu 1976. Zároveň se stavbou elektrárny se počítalo s výstavbou závodu, který by z energetického odpadu vyráběl umělou kameninu a lehčené panely.

4. března 1971 v Praze zemřel ing. dr. techn. František Jermář. Velkou část své profesní dráhy spojil s regionem severní Moravy a Slezska. Specializoval se na vodní hospodářství, hydrotechniku a úpravu vodních toků. Jeho vrcholným vodohospodářským počinem byla výstavba přehrad, podílel se např. na výstavbě kružberské přehrady a zejména nikdy neuskutečeného kanálu Dunaj-Odra-Labe.

21. března 1871 po osmé hodině večerní došlo při rekonstrukci jámy Michal v Michálkovicích k náhlému sesuvu okolí těžní jámy do kráteru, který pohltit těžní věž, strojovnu, část kotelny, čerpací stanice atd. Z kráteru, který podle pozdějších zjištění zasáhl až do hloubky 23 m pod povrchem, vyčníval jen vrchol bývalé těžní věže. V jámě ani na povrchu v době havárie nikdo nebyl. Bezprostřední příčinou katastrofy bylo pronikání podzemních vod a přirozený tlak budov a strojů v okolí rekonstruované jámy.

PhDr. Antonín Barcuch, Archiv města Ostravy

Knihovna města Ostravy slaví 100 let

Před sto lety - 19. února 1921 - zahájila půjčování Obecní veřejná knihovna a čítárna v budově školy v tehdejší Hasnerově ulici. V roce 1929 se knihovna přestěhovala do budovy Městské spořitelny na nám. Dr. E. Beneše. V současnosti můžete ústřední knihovnu navštívit v budově s pasáží u Sýkorova mostu. Její historie je bohatá stejně jako historie města Ostravy. Zažila válku, uzpůsobení fondu fašistické propagandy, komunistický režim a jeho ideologii, sametovou revoluci i novodobou demokracii. Nic z těchto historických milníků však nesnížilo zájem ostravských čtenářů o knihy a služby knihovny, které zahrnují nejen výpůjční a informační služby, ale nově i vzdělávací, kulturní a komunitní aktivity. Spolu s touto knihovnou funguje v městských obvodech jejich 28 poboček.

A jak toto významné výročí knihovna oslaví?

„Narozeninová kampaň je zaměřena samozřejmě na čtenáře, návštěvníky a všechny sympatizanty, kterým chceme poděkovat za jejich přízeň. Nazvali jsme ji jednoduše: **Darujme a nechme se obdarovat**,” řekla Alena Bittmarová z centra vzdělávání Knihovny města Ostravy a pokračuje: „Jako nit se bude celým rokem nést myšlenka, že obdarovat a nechat se obdarovat lze různými způsoby. Začli jsme v únoru, kdy jsme obdarovávali úsměvem. V březnu pak darujeme knihu v rámci projektu **Druhý život knih**. Knihy se totiž do knihoven pravidelně nakupují a řada z nich knihovnu musí opustit. A touto cestou chceme najít pro ně nové čtenáře. Pro další měsíce se nechte překvapit. Snad budou knihovny otevřeny.”

Více informací na www.kmo.cz

Významných a mezinárodních dnů se slaví celá řada. Pojďme si některé připomenout

6.3.

Mezinárodní den jódu. Vznikl z iniciativy Českého výboru pro UNICEF roku 1999. Smyslem tohoto dne je informovat o důležitosti jódu a nutnosti jeho dostatečného přísunu organismu. Nedostatek jódu, jímž trpí přibližně 30% světové populace, způsobuje opožděný vývoj duševní i psychický.

15.3.

Světový den práv spotřebitele. Prvotní myšlenka na ochranu spotřebitelů pochází z roku 1962 a jejím autorem je bývalý americký prezident J. F. Kennedy. Postupem času bylo formulováno celkem 8 bodů práv spotřebitelů, např. právo volby, právo být informován, právo na nápravu / opravu, právo na bezpečnost ...

22.3.

Světový den vody. Tento den byl navržen roku 1992 a ustanoven roku 1993 Valným shromážděním OSN. Má poukázat na problém, že na světě trpí nedostatkem pitné vody více než miliarda lidí a že celosvětově dochází k podceňování důležitosti rozvoje vodních zdrojů. Každý rok je Den vody zaměřen na jiné téma a pořádá ho jiná organizace.

29.4.

Mezinárodní den tance. Dne 29.4.1727 se narodil francouzský tanečník a choreograf Jean Georges Noverre. Na jeho památku vyhlásil Mezinárodní divadelní ústav (ITI) den jeho narození Mezinárodním dnem tance. Stalo se tak roku 1982. Každý rok je vybrána výrazná taneční osobnost, která připraví Poselství. Cílem toho dne a Poselství je stírat rozdíly mezi lidmi - politické, náboženské, etnické, kulturní ...

8.5.

Mezinárodní den Červeného kříže. Od roku 1920 organizoval Československý červený kříž po celém území republiky tzv. Velikonoční mír Červeného kříže. Českými zkušenostmi se zabývaly zahraniční delegace a roku 1948 byl ustanoven Mezinárodní den Červeného kříže. Jako datum bylo zvoleno výročí narození (spolu) zakladatele Červeného kříže - Jeana Henri Dunanta - nositele Nobelovy ceny míru.

13.5.

Světový den koktejlu. Historie tohoto dne sahá více než dvě století zpět. Dne 6. 5. 1806 se objevilo v jednom americkém týdeníku slovo cock tail. O 7 dní později byla zveřejněna udivená reakce čtenáře, který se ptal na význam toho prapodivného slova. A právě na výročí čtenářovy reakce se roku 1999 poprvé slavil Světový den koktejlu. U jeho zrodu stál Alexandr Mikšovic, náš přední odborník na mixologii.

15.6.

Světový den proti násilí na seniorech. Násilí na seniorech je problémem, o kterém se příliš nemluví. Staří lidé se mnohdy stydí za to, že jim jejich vlastní děti či vnoučata ubližují. U dětí to berou jako své selhání ve výchově. Cílem tohoto dne je upozornit na problémy seniorů.

21.6.

Mezinárodní den trpaslíků. Možná vás napadne, že tento den má upozorňovat na problematiku lidí malého vzrůstu. Není tomu tak. Tento den opravdu upozorňuje na trpaslíky, mytologické postavy, a na jejich význam v kultuře a historii. Podobně jako u Mezinárodního dne žonglérů by možná bylo dobré, kdyby měli svůj mezinárodní den kromě trpaslíků i víly, hejkalové, čarodějnice, jedno i víceocí obři, čerti, kouzelní dědečkové i vícehlaví draci.

Zoo Ostrava v roce 2021: ve znamení 70. výročí založení

V letošním roce uplyne 70 let od založení zoologické zahrady v Ostravě. U příležitosti tohoto významného jubilea plánuje zoo v průběhu celého roku nejružnější akce a aktivity mapující průřez historií od počátků vzniku malého zookoutku až po současnou moderní instituci zaměřenou na aktivní ochranu přírody.

Datem vzniku zoologické zahrady v Ostravě je 21. říjen 1951. Původně se ale nacházela v jiné části města na šestihektarovém pozemku v Ostravě-Kunčičkách, kde byla součástí tzv. Hornického sadu.

Již při založení zoologické zahrady se hledala vhodnější lokalita pro výstavbu nové zoo. Volba padla na areál Velkého ostravského lesa ve Slezské Ostravě. Výstavba na nové lokalitě byla zahájena v roce 1956 a v únoru 1960 se začalo se stěhováním zvířat z Kunčiček. Pro veřejnost byla zoo otevřena 1. května 1960, ale nutno dodat, že v té době byla stále jedním velkým stavenišťem.

Zoo Ostrava ušla, podobně jako mnohé další zoologické zahrady, od založení po současnost obrovský kus cesty. Zejména v posledních desetiletích

tích se díky podpoře zřizovatele zoo - Statutárního města Ostrava - podařilo vybudovat řadu moderních chovatelských zařízení odpovídajících přísným standardům pro chov zvířat v lidské péči. Velký důraz je kladen hlavně na to, aby se expozice zvířat co nejvíce podobaly jejich přirozenému prostředí, potažmo, aby co nejvíce respektovaly potřeby a přirozené projevy zvířat a podněcovaly jejich přirozené chování. I díky tomu se zde úspěšně rozmnožuje řada vzácných a ohrožených druhů. Některá mláďata se daří vypouštět do volné přírody, kde posilují divoké populace.

Zvířata v Zoo Ostrava a dalších moderních zoologických zahradách tak nyní představují záložní, geneticky cenné populace pro případ, že by konkrétní živočišné druhy byly v přírodě vyhubeny. Tak se již několikrát stalo, a právě jen díky zvířatům odchovaným v zoo nedošlo k úplnému vymizení těchto druhů z naší planety.

Zoo připravuje u příležitosti výročí řadu akcí a aktivit pro veřejnost. Nebudou chybět ani výstavy nebo třeba speciální časopis mapující jednotlivé etapy vývoje zoo.

KOMORNÍ KLUB - PERLA JUBILEJNÍ KOLONIE

Jubilejní kolonie je výkladní skříní obvodu Ostrava-Jih. Rozprostírá se na území Hrabůvky a skládá se z několika většinou jednopatrových domů s vnitřními dvory. Mnohé z nich jsou vyhlášeny kulturní památkou. Čtvrť byla vystavena ve 20 letech min. stol. a sloužila jako byty pro dělníky VŽKG. Po rekonstrukcích se z ní stala půvabná oblast ukrytá před hlukem města.

Největší perlou Jubilejní kolonie je společenský dům Komorní klub, který byl dříve knihovnou. I on je kulturní památkou.

V budově najdete SeniorPoint - kontaktní místo pro seniory. Nabízí 3x týdně informace např. o seniorských klubech, z oblasti bezpečnosti a prevence, o slevové síti Senior pas, o INFOobálcích, přehled volnočasových aktivit a dokonce si můžete objednat i konzultace v právní oblasti.

Aktuální nabídku (v době mimo státem vyhlášených epidemiologických opatření), přehled vzdělávacích aktivit nejen pro seniory, otevírací dobu Senior Pointu a další informace najdete na www.kulturajih.cz nebo v kulturním domě K-TRIO v O.-Hrabůvce.

Vydání časopisu podporují:

V porubské Harmonii se už bydlí

Pokračování ze str. 1

„Obvod stárne a projekt přestavby starší budovy na dům pro seniory je reakcí na tento trend. Rozšiřuje stávající nabídku bezbariérového nájemního bydlení pro seniory v Porubě. Byty jsou určeny pro manželské páry, respektive pro minimálně dvoučlenné domácnosti. Právě tento druh bytů pro seniory v Porubě scházel a o bydlení je tam velký zájem,“ uvedla starostka Poruby Lucie Baránková Vilamová.

Nový domov pro seniory, kterému sami Porubané vybrali jméno Harmonie, vznikl na Dělnické ulici. Jde o nejstarší lokalitu s bytovými domy v Porubě, která se začala stavět krátce po druhé světové válce. V minulosti tam sídlily dílny Bytostavu a poté klientské centrum majitele několika zdejších domů. Místo má velký potenciál a právě DPS Harmonie by měla být jedním z kroků, jak tuto lokalitu pozvednout zpět k bývalé kráse.

„V areálu bude i služebna městské policie. Průběžně také budujeme kamerový systém. Věříme, že to bude mít pozitivní vliv na bezpečnost v této oblasti, který budou příznivě vnímat jak obyvatelé domu, tak lidé z okolí,“ řekla místostarostka Petra Brodová, která má na radnici v gesci investice.

První klienti se do nových bytů začali stěhovat v listopadu loňského roku. „Specifikem tohoto zařízení je, že je určeno minimálně pro dva lidi, kteří spolu budou žít v jedné domácnosti. V ostatních domovech máme totiž dvoupokojových bytů nedostatek.“ říká místostarosta Jan Dekický, jenž má na starosti bytovou politiku.

Foto: Jiří Birke

Ačkoli byty jsou nájemníkům už k dispozici, stále pokračuje druhá etapa rekonstrukce, která skončí v létě letošního roku. Počítá s vybudováním odpočinkové zóny - klidového atria s množstvím zeleně, místy pro posezení a herními a cvičebními prvky. Přilehlé jednopodlažní budovy budou sloužit jako kavárna a služebna městské policie. Obyvatelé budou mít k dispozici i pět garáží, další bude sloužit strážníkům. Zázemí má už nyní zelenou ekologickou střechu.

Poruba má tři domy s pečovatelskou službou. Nejstarší je DPS Astra na ulici Ivana Sekaniny, která nabízí jednapadesát bytů. DPS Průběžná, která tvoří unikátní městečko pro seniory, nabízí osmdesát bytů. S Harmonií má tak obvod k dispozici 154 bytů pro dříve narozené obyvatele Poruby.

Zájemci o bydlení v DPS Harmonie mají stále šanci, k dispozici je několik posledních bytů. Více informací poskytne odbor bytového hospodářství ÚMOB Poruba (Lucie Kortová Lkortova@moporuba.cz, 599 480 715) Virtuální prohlídka domu je k dispozici na webu poruba.ostrava.cz (v sekci Občan - Pronájem bytů).

BLAHOPŘEJEME !

Pavel a Zdeňka Džuberovi stáli před 12 lety u zrodu **Senior klubu Ostrava-Jih** a jsou stále aktivními členy klubu i přes vysoký věk, kdy ženichovi je 85 let a nevěstě 81 let.

V obřadní síni městského obvodu Ostrava-Jih oslavili krásných šedesát let společného života a znovu si řekli své "ANO" a slib stvrdili podpisem v pamětní knize.

Vychovali dvě děti, radují se ze dvou vnoučat a dvou pravnuček. Dětem věnovali maximální péči, rodinu vždy stavěli a staví na první místo. V dnešní úspěšné době je diamantová svatba opravdovým klenotem. Přejeme, aby v dobrém zdraví a spokojenosti byli ještě dlouhá léta spolu šťastni.

Do léta bude na Pustevnách unikátní zvonička

Pustevny patří k nejnavštěvovanějším místům v Beskydech. Na opomíjený duchovní význam Pustevny má upozornit nová poustevníková zvonička, která bude stát přímo v místě, kde na konci 18. století přebýval ve své poustevně zdejší poslední poustevník Felix. Právě podle slova poustevna, dostaly Pustevny své jméno. Obec Trojanovice chce do začátku letní turistické sezony 2021 realizovat stavbu zvoničky, na kterou bude moci přispět také veřejnost.

S nápadem připomenutí duchovního významu Pustevny přišel rodák z

Trojanovic ing. Josef Petr. „Pan Petr přišel za námi na obec s tím, že by bylo na místě, aby Trojanovice na Pustevnách nějakým způsobem připomněly duchovní význam a historii tohoto místa, která je mnohem delší než slavné

roubené stavby Libušín a Maměnka Dušana Jurkoviče. Výborně do této výzvy zapadl projekt zvoničky Pavla Cupáka, která měla původně stát před jeho ateliérem v Trojanovicích,“ řekla místostarostka obce, Ivana Vrtalová.

Zvonička bude přes čtyři metry vysoká a bude stát naproti chaty Šumná, blíže k frenštátské kotlině. Tedy přesně na místě, kde stála původní poustevna z konce 18. století. Samotná zvonička ve své podobě ponese konkrétní poselství, které do ní vložil její tvůrce, sochař Pavel Cupák působící v Trojanovicích.

Maléřečka Božena Pařenicová: Ty kraslice si mě k sobě samy přilákaly

Paní Božena Pařenicová se věnuje zdobení kraslic více než 40 let. Kromě tradičních (škrábaných) kraslic vyrábí taky voskové reliéfy a moderní dírkové kraslice, jak slepičí, tak kachní i - jako raritu - škrábané kraslice pštrosí.

„Jsem maléřečka kraslic, které tvořím podle původní lidové tvorby na Valašsku,“ říká, „je to moje velké hobby. Ale dělám i adventní dekorace na dřevu, dřevěné šperky, svícní, vyřezávané andělíčky, srdíčka a jiné věci ze dřeva a v poslední době se věnuji taky malovaným baňkám.“

Božena Pařenicová

Jak se z Vás stala maléřečka, čili co máte tzv. v genech a co jste se musela naučit?

„Na prahu mé dospělosti se u nás na vesnici zakládal folklorní kroužek a já se stala jeho aktivním členem. Scházeli jsme se na zkouškách a nacvičovali valašské tance, tancovali, a moc se mi to líbilo. Jenže v té době se děvčata vdávala brzy, tak ve věku 20 let, no a přišly děti a radosti a úplně jiné starosti a na tancování najednou nebyl čas. Mezitím jsem dětem pletla a háčkovala čepičky, papučky, kabátky, dělala různé dekorace do bytu, vyšívala apod. A když děti trochu povyroستly, tak jsem občas zašla do Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, kde se konaly různé folklorní akce. Jejich součástí byla také řemesla, tak jsem tam chodila a dívala se, jak se co vyrábí. Jednou se tam dělaly i kraslice, byly totiž Velikonoce a já zase chodila a dívala se, jak a čím se to dělá. Doma jsem si pak řekla, že bych to mohla vyzkoušet. Tak jsem uvařila vejce, natřela je tuší a začala škrábat vzorečky - to nebyl žádný problém, to už jsem měla natrénované z výšivek - ale čím škrábat? Šla jsem tedy do manželovy dílny a brala jeden nástroj za druhým, až jsem něco našla. A manžel mi vysvětlil, že to byl soustružnický nůž, kterým jsem začala tvořit svoje první kraslice.“

Používáte i nějaké výjimečné techniky?

„Zpočátku, když jsem přišla do prodejny Valašského skanzenu předvést svoji práci (a s nadějí na spolupráci), mne sice pochválili, ale taky vysvětlili, že se sice dříve dělaly kraslice na plně uvařená vejce, ovšem dnes se už pracuje na vyfouklou skořápku. To jsem si neuměla představit v domění, že skořápka musí prasknout. Byl to můj omyl - dobře vysušená skořápka je mnohem pevnější než ta čerstvá. Hned nato jsem si prostudovala muzejní archiv, obor výroba kraslic na Valašsku, a taky navštívila dvě místní maléřečky, paní Kovárovou z Tylovic a paní Pečivovou z Rožnova p.R., abych měla jistotu, že dělám vše správně. A tak začala naše dlouholetá spolupráce jak s prodejnou, tak i na folklorních akcích ve skanzenu, kde jsem hned začala předvádět výrobu kraslic a předvádím dodot. Snažím se dělat hlavně černé kraslice podle původní lidové tvorby na Valašsku a udržovat tak tuto tradici. Výjimečná technika je snad jen vrtání, kdy používám vrtačku s vysokými otáčkami. Na výrobu kraslic se používaly vždy jen jednoduché nástroje jako je jehla, žiletka, břitva, apod. V dnešní době to jsou třeba různé nožíky.“

Kolik času vám zabere nejjednodušší a kolik nejsložitější kraslice? A máte spočítáno, kolik kraslic jste už vytvořila?

„Nějakou jednodušší malou kraslici udělám třeba za hodinu (počítám jen to škrábání), jiná třeba, ta tradiční, mi zabere tři hodiny, pštrosí i několik dní. Ale nedělám si záznamy, kolik kraslic jsem už vytvořila, pracuji podle času, nálady a taky podle toho, kolik akcí mne čeká.“

Vlastníte titul Mistr umělecké výroby. Jak jste jej získala a co pro Vás obnáší?

„Jistě, toho titulu si nesmírně vážím a děkuji odborné porotě, která podrobně prozkoumala moji tvorbu, a tento titul mně udělila. Já tak mám takovou milou povinnost udržovat tuto původní lidovou kulturu na Valašsku.“

Jste zvána na různé akce po celé republice, kde vystavujete a také předvádíte výrobu kraslic. Je zájem o Vaši tvorbu i v zahraničí?

„Ano jsem zvána na akce prakticky po celé republice, ale dávám přednost našemu Valašsku a blízkému okolí, kde se zúčastňuji výstav a taky předvádím výrobu kraslic. Do zahraničí nejedím, ale mám po světě dost kraslic na výstavách, v muzeích, nebo i v soukromých sbírkách - a kraslice si taky rádi odvezou zahraniční návštěvníci do své vlasti.“

Máte opravdu široký záběr. Pomáhá Vám s výrobou kraslic rodina nebo přátelé?

„S výrobou kraslic mi rodina nepomáhá, pracuji sama, ale naučila jsem to dceru a učím i vnoučata, když mě navštíví. Ovšem rodina, známí a přátelé mi hodně pomůžou tím, že vyfouknou vejce a skořápky mně darují. Dělají to dokonce i zcela neznámí lidé. Na folklorní akci u Vsetína mě oslovila paní, že mají doma kachny divoké, které mají takovou nazelenalou skořápku, a že jí to bylo líto je rozbít. Tak je všechny vyfoukala a přišla mi skořápky nabídnout - a to celou krabici. Měla jsem velkou radost.“

Kdyby chtěl někdo doma začít s výrobou kraslic, co mu poradíte v prvé řadě?

„Poradím, ať to udělá jako já na začátku, ať uvaří vejce, natře tuší a zkusí vyškrábat třeba kopretinu, to zvládne snad každý. A až nasbírá a usuší skořápky, tak může to samé vyzkoušet už na prázdných skořápkách.“

Poslední otázka: Jak slavíte Velikonoce?

„Celé Velikonoce mám pracovní a trávím je ve skanzenu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, kde každoročně předvádím už více než 40 let moje kraslice. Hrají mi k tomu místní cimbalovky a líbí se mně všechno, co hrají.“

Na závěr bych chtěla říci, že jsem vděčná osudu, že vedl moje kroky do skanzenu v době velikonoční a ještě s úsměvem dodávám, že si mne ty kraslice k sobě samy přilákaly, a že věděly mnohem dříve než já, že jim věnuji takovou spoustu let.

Rovněž děkuji za online rozhovor o méj tvorbě a zdravím redakci i čtenáře časopisu SeniorTip.“

Anna Malchárková: Vím, že Bůh se jen usmívá, když lidé plánují...

V celé své literární tvorbě se věnuje Hlučínsku - kraji, v němž se narodila, a kde trvale žije. Do literatury vstoupila jako básnička vydáním sbírky v hlučínském nářečí, ve které představila svérázný hlučínský lidový humor. Další její díla jsou povídková i baladická.

Více se o Anně Malchárkové a její tvorbě dozvíme v následujícím rozhovoru.

Být dnes spisovatelem, to je opravdu těžká řehole. Můžete se touto profesí vůbec uživit? A co všechno musíte udělat po duchovní i materiální stránce, aby Vaše kniha spatřila světlo světa?

„Nejvíce se zaměřuji na témata regionu a tím i na jeho čtenáře. Region není velký, já jsem nepřekročila jeho hranice a ani se o to nesnažím. Jsem přesvědčena, že i v kraji, který není „pupkem světa“, žijí lidé se svými osudy a zaslouží si, aby se o nich psalo.“

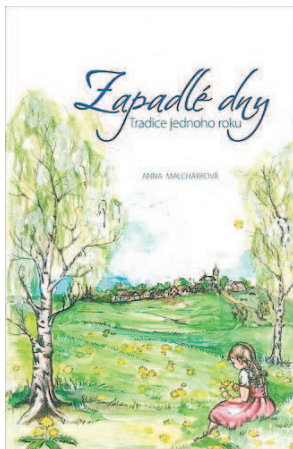
Autoři to dnes nemají po finanční stránce snadné. Psaní na uživení opravdu není, je to tvrdá práce s nejistým výsledkem. Zpočátku jsem si knihy financovala z úspor. Dnes už si musí jedna kniha vydělat na druhou. Sponzory neobcházím, dotace nemám, protože v tom neumím chodit a jsem přesvědčena, že u knih snižují literární hodnotu. Všeobecně totiž platí, že je vždy něco za něco a o své tvorbě si chci svobodně rozhodovat sama. Nikdo mě psát nenutí, je to moje volba, a tak se musím postarat sama. V nakladatelství je moje kniha brána jako zakázka, kterou si musím celou zaplatit. Riziko, že si dílo na sebe nevydělá, podstupuji pokaždé u každého vydání nového titulu.“

(Pozn. redakce: O začátcích tvorby paní Anny Malchárkové si přečtete na str. 21 v příběhu „Dobře mi tak!“)

Můžete ve stručnosti představit Vaši tvorbu? Které „dítě“ Vám dalo nejvíce zabrat a které je Vám nejmilejší?

„Témata mých knih jsou obrazem doby, která tady byla a o které nebylo dovoleno veřejně mluvit. Nejsou literární fikcí, vycházejí z ústně předávaných příběhů pamětníků, které jsem osobně obcházela.“

Tito lidé, žijící v bouřlivém 20. století, se ocitli na pokraji velkých dějinných zvratů a byli jen jako malé bezvýznamné kolečko ve velkém stroji. Žili, jak uměli, nebo jak jim bylo dovoleno. Jejich osudy se vzájemně podobaly, jen měly vždy jiný odstín a chuť. Někdy více, někdy méně hořkou. (Knihy Modrá barva duhy, Grunt, Vyhnanovec, Kamenný svědek). Od těžkých témat, která mě vyčerpala, jsem pak volila lehčí témata. (Album - humorné momentky všedních dnů, Chudobky - pověsti a báchorky a poslední Zapadlé dny - tradice jednoho roku). Ovšem nedá se říct, kterému dílu dávám přednost. Také prsty na ruce mám stejně ráda, protože každý má svůj význam.“

Co Vám bylo inspirací k tomu, abyste se stala spisovatelkou a co Vás na této dráze překvapilo?

„Stát se spisovatelkou mě nikdy ani nenapadlo, zdálo se mi to nemožné, a tak jsem tuto myšlenku nezařadila do svých představ a snů. Psanému slovu jsem se nikdy nemusela věnovat. Pracovala jsem v Ostravě ve velkém strojírenském

podniku, v technické profesi, která byla od psaní dosti vzdálená. Když jsem pak vydala svou první knihu, samu mě to překvapilo a zaskočilo. Divila jsem se sama sobě, až mi to jeden moudrý pán vysvětlil slovy: „V každém kameni je ukryta socha“.

Vaše historická novela Grunt byla nominována na Evropskou literární cenu. S jakými pocity jste tento fakt přijala - a vůbec, jaké máte zpětné vazby s Vašimi čtenáři?

„Námět pro knihu je vlastně jen myšlenka, která proběhne hlavou, a buď v ní zůstane, nebo zmizí. Jednou na procházce, při pohledu na zbídačená pole a poničenou přírodu jsem si pomyslela, „Co by tomu řekli staří sedláci?“ Nápad byl na světě a začala jsem psát Grunt. Sepsat, jak to vlastně bylo, znamenalo obejít rodiny, kterým osud zvaný kolektivizace naložil břemeno, které neunesli, a poslouchat jejich vyprávění. Vyprávěči byli většinou už jejich děti, které to s rodiči prožívaly. Důležitá byla důvěra mezi spisovatelem a vyprávěčem a tu se mi podařilo získat. Obešla jsem mnoho pamětníků té doby a osud rodiny, které kolektivizace obrátila život naruby, jsem napsala. Grunt oslovil mnoho čtenářů a dokonce byl nominován na evropskou literární cenu. Informaci o nominaci jsem ale přijala vlažně. Ani jsem se neradovala, ani nejásala... Neznámému vesnickému autorovi se ceny neudělují. Mně stačí ohlasy našich čtenářů, když mě osloví a knihu pochválí, že se mi povedla. Stařenka říkala: „Kaj se člověk zrodí, tam se i hodí.“

Co ve svém životě berete vážně a co s humorem?

„Brát život úplně vážně snad ani nejde. Humor je taková pomocná ruka v těžkých situacích. Přijdou v životě chvíle, kdy vážnou věc musíte zlehčit, podívat se na to jiným pohledem a nakonec zjistíte, že je to vlastně k smíchu. Ono to opravdu funguje i v dnešní nelehké době.“

Právě jste oslavila významné životní jubileum. Co Vám přitom udělalo největší radost?

„Roky utekly, nemá cenu je počítat, nemá smysl se bedlivě sledovat, kde vás co píchne a hledat v počítači, co to asi je. Těším se, že každé ráno si kočka přijde pro mléko, pes zase pro piškot, hudruju, že krmítko pro ptáky obsadili holubi a zase odhání ty malé ptáčky. Projdu zahradu a dívám se na záhon, zda už nevysrskují hlavičky první sněženky.“

Woody Allen řekl: Chcete-li pobavit Boha, seznamte ho se svými plány do budoucna. Přesto - jaké máte ještě plány?

„Nevím, zda se ještě pustím do psaní knih, protože vím, že „Bůh se jen usmívá, když lidé plánují.“

Děkuji za zajímavé rozhovory. Jiří Muladi

Dvoustránka Krajské rady seniorů

Krajská rada seniorů představuje plán aktivit pro rok 2021

Plán práce Krajské rady seniorů Moravskoslezského kraje (dále jen "krajská rada") vychází ze závěrů 3. sjezdu Rady seniorů České republiky (dále jen "RSČR"), Střednědobého programu RSČR na léta 2017-2021, ze Stanov RSČR a dokumentů přijatých na zasedání krajské rady a jejího předsednictva v roce 2020. V průběhu roku 2021 bude doplněn o úkoly ze 4. sjezdu RSČR.

Hlavní úkol:

Pokračovat v naplňování poslání krajské rady v návaznosti na závěry 3. a 4. sjezdu RSČR a plnění Programu na podporu zdravého stárnutí s cílem rozšířit zapojení dalších organizací seniorů do činnosti krajské organizace.

Nadále usilovat o řešení problémů seniorů a jejich organizací na krajské úrovni, popřípadě řešit spoluúčast seniorů na rozhodovacích a připomínkových rozhodnutích samosprávních orgánů kraje. Snažit se dosáhnout stavu, kdy se o problémech života seniorů nebude rozhodovat bez možnosti vyjádření se samotných seniorů.

Další úkoly:

a/ oblast vnitřního života:

1. Pokračovat v upevňování spolupráce s představiteli samospráv kraje a zejména obcí s rozšířenou působností především v oblasti se zaměřením na seniorskou populaci.
2. Poskytovat pomoc krajské rady poskytovatelům služeb při organizování odpočinkových, relaxačních a dovolenkových pobytů seniorů.
3. Prostřednictvím webu krajské rady a seniorských periodik zvýšit informovanost seniorů o dění v seniorském hnutí v kraji, okresech, městech, obcích a v jednotlivých organizacích seniorů.
4. Novelizovat kampaně "Hledáme neaktivnější seniorské organizace" a "Senior roku 2021".
5. Spolupracovat s hospodářskými, podnikatelským subjekty, neziskovými organizacemi a spolky kraje s cílem vytvářet podmínky pro další zkvalitnění života seniorů.
6. Všechny základní dokumenty krajské rady doplnit o závěry 4. sjezdu RSČR, doplnit Plán činnosti na rok 2021.
7. Provést setkání představitelů krajské rady se zástupci klubů a organizací v okrese Ostrava, v okrese FM a NJ.
8. Tam, kde dosud nebyly ustanoveny, podporovat vytváření a ustanovení městských rad seniorů s důrazem na statutární města kraje. Organizačně a metodicky podporovat územní rady seniorů a členské organizace kraje při pořádání okresních a mikroregionálních aktivit.
9. Připravit a realizovat informační kampaň k aktivitám krajské rady v roce 2021 s cílem zvýšit zapojení seniorských organizací kraje do činnosti krajské organizace RSČR.
10. Svými zástupci v celostátních seniorských orgánech a institucích důsledně prosazovat zájmy a potřeby moravskoslezských seniorů, úzce spolupracovat s krajskými radami seniorů České republiky.
11. V dubnu provést přípravu delegátů 4. sjezdu RSČR.

b/ oblast zájmové, kulturní, sportovní činnosti a bezpečnosti seniorů

1. Uspořádat setkání seniorů kraje u příležitosti MDS 1. října 2021 v Českém Těšíně.
2. Zorganizovat "Krajské sportovní hry seniorů Kopřivnice 2021" a zabezpečit přípravu a účast reprezentačního družstva seniorů na celostátních sportovních hrách RSČR ve dnech 6. - 9. 7. 2021 v Mostě.
3. Být připraveni na požádání organizačně a metodicky poskytnout pomoc seniorským organizacím kraje při organizaci různých kulturních, sportovních aktivit nebo poznávacích zájezdů a případně být nápomocni při naplnění početního stavu organizované akce.
4. Významně podporovat mezigenerační aktivity.
5. V rámci zábavného odpoledne uspořádat přehlídku uměleckých dovedností seniorů (říjen).
6. Do 30. dubna 2021 v obci Střítež uspořádat odložený Seniorskvíz 2020 a v říjnu 2021 u příležitosti oslav MDS uspořádat Seniorskvíz 2021, místo bude určeno.
7. Pokračovat s organizací besed ke zdravotní a bezpečnostní problematice přímo v místech organizací s důrazem na společenskou bezpečnost seniorů. Prostřednictvím organizace SOS zdarma nabídnout klubům a organizacím přednášky s důrazem na oblast nekalých praktik vůči seniorům.
8. Podílet se na organizaci soutěže Miss babička roku 2021 v Ostravě a vítězku delegovat do republikového finále RSČR.
9. Zabezpečit důstojné provedení oslav 10. výročí založení krajské rady (květen).
10. Spolupodílet se na organizaci výstavy "Život bez bariér".
11. Prostřednictvím okresních koordinátorů pravidelně informovat seniorské organizace kraje o možnostech a nabídkách umělců, souborů, lektorů a jiných obdobných subjektů a o doporučeních z organizování různých kulturních, sportovních aktivit nebo poznávacích zájezdů. Být nápomocni při naplňování početního stavu organizované akce, případně být připraveni na vyžádání poskytnout organizační a metodickou pomoc při její realizaci.

c/ oblast mezinárodních vztahů a mezinárodní spolupráce

1. Obnovit spolupráci se slovenskými seniory a navázat spolupráci se seniory z Polska.
2. V případě pozvání zabezpečit účast sportovního družstva krajské rady na celoslovenské športbiadě slovenské organizace AkSen.

Všechny uvedené termíny v Plánu práce mohou být v závislosti na vývoji pandemie COVID 19 v České republice změněny nebo akce zrušeny!

Změny budou včas řešeny a informace zveřejněny především na webových stránkách krajské rady www.ms-seniors.cz a v e-mailech členům KRS.

Možnosti e-mailového spojení s Krajskou radou seniorů Moravskoslezského kraje:

web.krs@ms-seniors.cz

pro zveřejňování příspěvků o činnosti (krátká zpráva + foto)

aktivita-krs@ms-seniors.cz

přihlášky na vyhlášené akce KRS MSK

krajska.rada@ms-seniors.cz

řešení problémů života seniorů a v seniorské činnosti

Moravskoslezského kraje

Vážení senioři a čtenáři SeniorTipu!

Nechce se mi věřit, že když budete číst tyto řádky, uběhl již rok od první vlny pandemie Covidu 19 v České republice.

Rok jsme žili s krátkým přerušením v nouzovém stavu a plnili opatření s tím souvisejícími. Záměrně píšu plnili, protože jsem přesvědčený, že drtivá většina seniorů našeho kraje svým odpovědným přístupem k plnění vydaných opatření vyjádřila podporu naší vládě, krizovému managementu Moravskoslezského kraje a zdraví všech nás kolem! Bohužel zatím vše bez výrazných výsledků a zlepšení stavu! Chtěl bych na tomto místě jménem svým a zajisté i jménem všech seniorů kraje poděkovat všem těm bezejmenným pracovníkům v první linii boje s covidem 19, především lékařům a zdravotníkům, všem pracovníkům v hygieně a epidemiologům, policii, hasičům, vojákům, dobrovolníkům a dalším, samozřejmě i seniorům! Je to urputný boj s neviditelným, ale především zákeřným protivníkem, který je silný a zatím moc nevyhráváme!

S novým rokem přišla naděje ve formě očkování, ale ještě bude dlouho trvat než se náš život postupně vrátí do normálu! Přesto věřím, že se nám podaří koronavirovou krizi ukončit a začneme plnit svá předsevzetí a své cíle naší seniorské činnosti, jak v klubech a organizacích, tak v naší krajské radě. Plán práce na rok 2021 máme připravený, jen musíme počkat na finanční podporu našeho hlavního partnera a vhodný čas k jeho naplnění. Doufám, že tak, jak se nám povedlo v roce 2020 využít období částečného uvolnění opatření a zorganizovali jsme při dodržení všech možných hygienických opatření dvě největší naše krajské akce - krajské sportovní hry v Ostravě a oslavy Dne seniorů v Píšti, se nám to povede i letos! Vše bude organizačně připraveno a termíny se včas dozvíte z našich webových stránek www.ms-seniors.cz nebo elektronicky cestou členů krajské rady či vedení 51 našich členských organizací. Nečlenské organizace seniorů budou osloveny našimi okresními pracovníky - členy krajské rady.

V prosinci 2020 byla korespondenčně zvolena nová krajská rada a její funkcionáři na období 2021 až 2024, které jsem zatím neměl možnost vidět pohromadě a všechny problémy řešíme zatím jen on-line.

Opravdu už se těším až situace s covidem 19 bude aspoň taková, aby jsme se mohli setkat a osobně prodiskutovat různé problémy face to face a nejen přes PC a papíry! Předpokládám, že vy všichni v klubech a organizacích seniorů by jste už nejraději spolu vyrazili někam do přírody, zasportovat si a pobavit se! Pevně věřím, že se dočkáme a k tomu vám všem přeji především pevně zdraví bez Covidu a jiných nemocí!

Vážení přátelé, dále vás chci seznámit s výsledky naší volební konference, která měla hlavní úkol - zvolit nové řídicí orgány Krajské rady seniorů Moravskoslezského kraje (dále jen KRS MSK). Krajská rada v listopadu rozhodla, že konference vzhledem k nouzovému stavu s danými hygienickými opatřeními proběhne korespondenčně. Organizace a kluby podle určeného klíče, který především zohledňoval počet seniorů v organizacích, měly předem určen počet delegátů na konferenci.

Celkový počet delegátů byl 80 a všichni měli možnost korespondenčně vyjádřit hlasováním svůj názor na navržené kandidáty do jednotlivých orgánů KRS MSK, případně navrhnout jiného, nebo se hlasování zdržet.

Deset dnů před zahájením konference obdržely organizace a jejich prostřednictvím všichni delegáti základní dokumenty, které měli možnost prostudovat. Zaslána byla zpráva o činnosti KRS MSK v hodnoceném období 2017 - 2020, zpráva o hospodaření a zpráva KRK MSK za stejné období, návrh usnesení konference, přehled o delegátech a pokyny k provedení volby.

Konference byla zahájena 1. 12. 2020 a ukončena 6. 12. 2020. Celkový počet odevzdaných hlasů byl 49, nebyla navržena žádná změna či doplnění kandidátů. V pokynech pro volby bylo určeno, že delegáti, kteří nezašlou svůj hlas vůbec, budou bráni jako by volili navržené kandidáty.

Výsledky voleb korespondenční konference KRS MSK:

předseda rady: **Pavel GLUC**

místopředseda: **Milan FABIÁN**

předseda revizní komise: **Jiřina MLČÁKOVÁ**

členové: **Jana PLONKOVÁ, Libuše VRBKOVÁ**

Členové Krajské rady seniorů MSK:

Pavel GLUC (ind.člen), **Milan FABIÁN** (KKC spolku Seniors,z.s.), **Radim HOLEČEK** (V.Polom), **Ludmila HOLUBOVÁ** (KCS Ostrava), **Miroslav FOBER** (Střítež), **Marie NAVRÁTOVÁ** (OROS), **Milada HALÍKOVÁ** (ČSŽ), **Karel MOŠKOŘ** (Dobruška), **Jan VOZÁRIK** (SON), **Marcela REICHELOVÁ** (SOS), **Anna PINTEROVÁ** (SČR), **Josef PEKÁREK** (Veteráni PČR), **Jitka MUSILOVÁ** (Bruntál 2), **Jan DUMBROVSKÝ** (SDH), **Karel ŽÁK** (KVD OKD), **Marta ROZPRÝMOVÁ** (akt.Bruntál), **Karel KUPKA** (Háj ve Slezsku), **Helena PAVLIČNÁ** (Kružberk), **Anna ZEMANOVÁ** (Paskov), **Danuše POLÁŠKOVÁ** (OSŽ), **Hana PRÁGLOVÁ** (Bohumín), **Vlasta MOTLOCHOVÁ** (Vyšní Lhoty), **Svatava MERGLOVÁ** (STP1, Havířov).

Delegáti 4. sjezdu Rady seniorů ČR:

Pavel GLUC, Milan FABIÁN, Jiřina MLČÁKOVÁ, Ludmila HOLUBOVÁ, Radim HOLEČEK, Miroslav FOBER, Jitka MUSILOVÁ, Milada HALÍKOVÁ, Hana PRÁGLOVÁ, Anna PINTETOVÁ.

Na závěr děkuji všem delegátům, kteří volili a děkuji i těm, kteří sice nenapsali, ale věřím, že chtěli svůj hlas ve smyslu pokynů dát navrhovaným kandidátům, za důvěru a zároveň chci vyjádřit své přesvědčení, že nová KRS MSK udělá vše pro to, aby navázala na úspěšné působení končící KRS MSK v letech 2017-2020.

Samozřejmě věřím, že naše organizace a kluby se aktivně zapojí do činnosti krajské organizace a že se nám podaří získat další organizace a kluby seniorů pro jednotné řešení seniorských problémů nejen v našem kraji. Tímto také přispějeme k zabezpečení zdravého, šťastného a spokojeného stárnutí naší generace.

Mějte se krásně a hlavně zdravě! Ať je rok 2021 mnohem lepší než rok 2020.

Předseda Krajské rady seniorů MSK
Ing. Pavel Gluc

Pamětníci, vzpomínejte! Nejen jednotlivci, ale i celé kultury si uchovávají vzpomínky, vytvářejí svou "paměť". Zakládají tak svou identitu a legitimitu, potvrzují své cíle. Vzpomínky, které nosíme v hlavě mají jednu nevýhodu, dokud je nenapišeme na papír nebo nevypovíme, nemůže do nich nikdo nahlédnout. Je velká škoda odcházet-li do nekonečna s námi, aniž by poučení či radost odevzdaly jiným. V této rubrice se snažíme zabránit jejich ztrátě.

Těšíme se na příspěvky, které pošlete na info@seniortip.cz. Do jednoho vzpomínání se teď s námi přeneste...

Klub seniorů v Havířově - Dolních Datyních

V meziválečném období byly v Dolních Datyních četné organizace a spolky, které organizovaly pro veřejnost kulturní akce. Jednalo se o plesy, taneční zábavy k výročím, dožínky apod. Při nich zpravidla hrála živá hudba, lidé všeho věku se veselili, tančili a mladí se často seznamovali. Občas zde hostovaly i divadelní společnosti. Téměř všichni občané se navzájem znali. Sousedské výpomoci při nárazových pracích, ať placené nebo zdarma, byly zcela běžné.

Po osvobození v roce 1945 se některé organizace a spolky opět aktivizovaly a započaly pořádat veřejné akce. Vznikly i místní ochotnické divadelní soubory, např. „Datyňka“ a divadelní soubor PZKO, započalo i občasné promítání filmů, odborné, zdravotnické a historické přednášky, autobusové zájezdy a další.

V obci chyběla komunikace, která by umožňovala za každého počasí vyjet z obce, alespoň koňským povozem, nebylo zdravotní středisko pro maminky s dětmi, chyběla plocha pro hry žáků místní školy a další. To vše občané začali iniciativně řešit, z velké části svépomocí. Pro výstavbu budovy zdravotního střediska, sídla místního úřadu a knihovny, nyní i klubovny seniorů - Občanská 1, získávali cihly z bouraček a převážně svépomocí stavěli budovu. U školy srovnali terén a upravili jej pro malé přilehlé hřiště. Pro rozvoj sportu vybudovali fotbalové hřiště (nyní ul. Zemědělská), postavili tam i budovu a to vše oplotili. Zanedbatelné nejsou ani svépomocné práce na výstavbě hlavní komunikace (nyní Josefa Kotase) a dary pozemků na její šířkovou úpravu.

U akcí jak zábavného, tak i rozvojového charakteru pracovali občané všeho věku, ale převážně to byli důchodci, kteří již neměli pracovní povinnost a mohli pracovat i celý den. To platilo i o stavbách budov místního JZD, založeného v roce 1959, které zde museli místní zemědělci a kovozezemědělci akceptovat. I v JZD pracovalo hodně důchodců, zprvu za velmi nízké mzdy, ale družstvo postupně dobrou organizací jeho předsedy a příčinlivou prací členů družstva se rozvíjelo a bohatlo. Dostalo se i na dobrou úroveň v odměňování pracovníků a bylo schopno podporovat i některé rozvojové a kulturní akce v obci. Vedení JZD nezapomínalo ani na své starší, již nepracující členy a zvalo je na své oblíbené kulturní a společenské akce. Jedné z nich se v roce 1975 účastnili i známí herci Národního divadla, paní Medřická, pan Sovák a další a byl požitek pozorovat, jak si umělci porozuměli s místními družstevníky.

Zlom v kulturním vyžití důchodců nastal nedobrovolným zrušením JZD v Dolních Datyních v roce 1975 a převedením jeho majetku, v hodnotě cca 8 mil., bez náhrady majitelům - družstevníkům, do Státního statku Český Těšín. Tam byli převedeni i zaměstnanci JZD, avšak na důchodce, kteří se na vytvoření prosperujícího JZD a jeho majetku velkou měrou podíleli, si již pak nikdo více nevzpomněl, a to ani při případných slavnostních akcích státního statku.

Neříkejte důchodci, že lépe už bylo, vždyť na plesu v Renetě, nás všechno těšilo...

Tento stav trval do roku 2004, kdy na podnět aktivních seniorů tehdejší předseda občanské komise zorganizoval založení Klubu seniorů Dolní Datyně. Občanům byl rozeslán „Informátor č. 1“, který, mimo jiné informace, pozval místní důchodce na ustavující schůzku do budovy na hřišti, za účelem zjištění skutečného zájmu. Schůzka se konala 14. dubna 2004 v budově na hřišti, ul. Zemědělská. Zúčastnění projevili souhlas s nastíněným programem a zvolili výbor ve složení František Procházka, Miroslav Szop, Olga Briosi, Ludmila Žídková, Adolf Kwapulinský a Miroslav Glac. Naše žádost o zřízení klubu seniorů byla Magistrátem města Havířova přijata a byla s ním zahájena dobrá spolupráce, která trvá dosud. Ve spolupráci vznikla i pěkná klubovna v budově na Občanské 1. Počet členů Klubu se pohybuje okolo třiceti. Klub seniorů se stal jednou z mála trvale činných organizací v městské části Havířov-Dolní Datyně. Jeho činnost je podrobně zachycena v již devíti svazcích jeho kroniky. Důchodci v Havířově-Dolních Datyních se od dávné minulosti podíleli na výstavbě děl a zvelebování obce, která nová generace může a také využívá. Tato skutečnost přivedla vnímavé současníky ke sloganu:

Děkujeme předkům i s generaci příští, že je zde klubovna a budova na hřišti...

V Havířově - Dolních Datyních, Miroslav Szop

Čtvrtletník aktualit a zajímavostí nejen ze života seniorů. Vydává Společnost senior, z. s.

Zodpovědný redaktor: Ing. Ludmila Holubová
Redakční rada: MUDr. Hugo Přibyl, PhD., Marie Kalinová,
Ing. Jiří Muladi, Hana Kuchařová, Eva Mudrová.

Registrační značka MK ČR E 14221
Adresa redakce: Společnost senior, z.s. Na Jízdárně 18,
702 00 Moravská Ostrava IČ 265 95 982
Tel.: 724 276 672 ; 728 466 105
Neprodejné.
e-mail: info@seniortip.cz www.seniortip.cz

Naše první televize

Pamětníci, vzpomínejte! Nahlédněte do příběhů z publikace projektu **Knihovny města Ostravy** nazvané **Paměť Ostravy**.

Jak ten čas letí... Nechce se mi věřit, že je to již šedesát let, co jsme si pořídili první televizi! Začalo to tím, že naproti v domě večer zasvítilo modré světlo a my jsme dvakrát týdně uvažovali, kdy ušetříme na náš vlastní televizor. Náš malý syn měl kamaráda, se kterým si povídali, co asi ta televize je, co se v ní vidí... Tak jsme s manželem šetřili po stokoruně měsíčně, abychom udělali našemu malému radost. V říjnu jsme si půjčili od rodičů ještě 800 Kč a šla jsem k panu Bárkovi do elektro obchodu na tehdejší Dimitrovově třídě v Ostravě-Přívozu koupit televizní přijímač.

Pan Bártek byl velice ochotný, ptal se mě, jaké barvy máme nábytek, že si podle toho můžeme náš přístroj vybrat. Protože bylo po 17. hodině, nemohl nám přístroj vyzkoušet, tak nám jej pomohl naložit na kočárek a popřál nám hodně radosti s televizorem. Spolu se synkem Petříkem jsme převelikou bednu přivezli až k domu, abychom překvapili tatínka. Ten právě přijel z práce, ale překvapil on nás - měl ruku v sádře! Vynesli jsme s potížezi naši televizi do bytu, ihned jsme ji postavili na šicí stroj a tatínek nám jednou rukou televizor vybalil, zapojil do elektřiny, dal kus drátu místo antény a hle: televize se rozsvítila! Bylo to 18. října 1956 a v televizi byla hra od profesora dr. Martínka Jakub Oberva se Štěpánkou Ranošovou. To byla radost!

Péta se hned pochlubil kamarádovi, který bydlel v bytě nad námi. Ten se přišel podívat a s ním sousedky. Protože se program všem velice líbil, tak i rodiče Otík okamžitě šli koupit přijímač. Jenže Otík chtěl větší obraz. Koupili tedy televizor značky Ekran.

Pojednou začal soused zvonit, že mu televize nejde, proč asi? My jsme již měli koupenou pokojovou anténu, tak jsme mu ji půjčili - ale nic. Až zašel manžel nahoru, tak zjistil, že mají sice větší obraz, ale bez signálu, protože ruská televize měla napětí 220 V a my měli jen 120 V, vše vyřešilo trafo. Druhý den přišel Otík s tím, že mají ještě větší obraz! Jeho táta s kamarády vyrobili plastovou nádrž na vodu, kterou postavili před obrazovku a hle: obraz byl hned větší! A protože hoši všeho věku měli pořád nějaké nápady okolo provozu televize, tak náš tatínek vymyslel další legráčku: na obrazovku připevnil barevnou folii a my měli v domě první barevnou televizi! To se zejména líbilo našim starším sousedkám, které chodily neúnavně denně na televizi (židle si nosily svoje), takže jsme po 19. hodině měli stále plnou kuchyň.

Po několika měsících nám kamarádi z televizního vysílače Bobrovníky zapojili polskou televizi! To ještě nikdo v domě neměl. Tak jsme si naši milou Teslu oblíbili... Jenže nebyly k sehnání často se kazící lampy A-Z4, ty nám dodávali známí až z Prahy. Protože jsme si díky naší "bedně" zvykli na denní zprávy a výběr programů nám vyhovoval, pořídili jsme si časem další přístroje. Naši první televizi mám dodnes na památku na prádelníku.

Alena Grušková

U prarodičů v Horní kolonii v Mariánských Horách

Byty v kolonii byly malé. Jen s jedním pokojem, malou předsínkou, ve které byla postavena malá dřevěná spížka (špajzka) a kuchyní. Suché WC byly na obou koncích pavlače. Dole byla pavlač s cihlovou zídkou, uprostřed s vchodem do domu. Na pavlač se vystupovalo po několika cihlových schodech. Krajní byty měly vchodové dveře z pavlače. K prostředním bytům se muselo projít prosklenými dřevěnými dvoukřídlovými dveřmi. Za nimi byly vlevo a vpravo vchody do bytů. Pro středkem vedly schody do prvního patra. Voda

tekla z litinových krásných výlevek s mosaznými kohouty umístěnými na pavlači. Ke každému bytu patřila malá zahrádka, dřevník na dřevo a uhlí a chlívek pro chov prasete. Pamatuji se na kachlová kamna s litinovou plotnou, kde v jednom plátu plotny byly vyndávací kroužky pro možnost přikládání uhlí shora, ale i pro možnost rychlejšího ohřevu jídel v hrncích nebo litinových kastrolech. Pohrabáčem (šporheltem) se vyndalo několik kroužků podle velikosti dna hrnce a žár z pece působil přímo. Kamna měla kolem plotny kovový rám s ochrannou kulatou tyčkou proti možnému popálení břicha, když se pokládaly nebo sundávaly hrnce a kastrolы z plotny. Tato ochrana se týdně čistila a leštila pomocí šmirglpapíru a tekutého prášku "Sidolu". Kamna měla z boku pečící troubu s dvířky opatřenými bílým porcelánovým držákem a kulatými větracími okénky s otáčivými uzávěry. Na horní ploše kamen byla mosazná oválná nádržka na vodu, která tak byla k dispozici horká pro mytí nádobí.

V kuchyni byl bílý dřevěný kredenc s prosklenou horní částí a několika šuplíky. Pod oknem stůl a dvě nebo tři židle. V rohu ještě kovový stojan s plechovým vyndávacím lavorem a velkou smaltovanou konví na vodu. Za dveřmi z předsíně byla věšáková stěna. Do pokoje se vcházelo dveřmi s horní prosklenou částí z kuchyně. Vybavení pokoje bylo ložnicovým dřevěným nábytkem, případně dětským lůžkem, otomanem a to podle toho kolik osob v bytě bydlelo. Podlahy byly z dřevěných desek (fošen), na kterých v pokoji byly položeny koberce (tepichy), vyrobené ze zbytku bavlněných látek. Nebo ze starých punčoch, ale tehdy ještě nebyly silonky ani skleněnky. Svítilo se elektrickou lampou s jednou žárovkou. V kuchyni byla žárovka zašroubovaná do zvláštní porcelánové objímky, která měla na boku zástrčku pro šňůru od žehličky. Ale z úsporných důvodů se ještě dlouho používaly těžké žehličky s vyndávacím želízem. To se nahřálo v kamnech nad otvorem v horním plátu a zasunulo se do tělesa žehličky malými odklopnými dvířky. Někdy se želízko nahřívало přímo v kamnech a vyndávalo se speciálně upraveným háčkem. Že to bylo s rizikem popálení si nemusíme povídat.

Miroslav Košnovský

Velikonoční čas

Příroda probouzející se po dlouhé zimě, návrat slunce na oblohu a oslava plodivé síly země - to jsou Velikonoce. Křesťané si navíc o těchto svátcích připomínají Ježíšovu smrt a jeho následné zmrtvýchvstání.

Velikonoce nejsou svátky s pevným datem - roku 325 našeho letopočtu rozhodl církevní koncil, že se budou slavit vždy první nedělí po prvním jarním úplňku. Předchází jim čtyřicetidenní půst, který je plný významných dnů. Ve velikonočních svátcích se mísí lidové tradice s křesťanskou symbolikou. Postní období začíná Popeleční středou, kdy kněží lidem na čelo vyznačovali popelem křížek, a končí Bílou sobotou.

První postní neděle se nazývala **Černá Neděle**. Je to první postní neděle po Popeleční středě, která je prakticky prvním postním dnem předvelikonočního 40-ti denního půstu. Proč Černá? Ženy odkládaly kvůli půstu pestrý oděv a nahradily jej zpravidla černou a modrou. Také se tento den nazýval Pučálka - podle typického postního jídla z luštěnin. Mezi další oblíbené postní pokrmy patřily preclíky s mákem a solí. Někde se jí také říkalo Liščí. Při ní hospodyně v noci tajně pekly preclíky, které rozvěsily po stromech a hned ráno vyslaly děti, aby je hledaly, protože jim je tam prý nechala liška. Druhá neděle je **Pražná**, protože se připravoval pokrm z praženého obilí zvaný pražmo. Třetí neděle je **Kýchavá** na památku obětí středověkého moru, který se projevoval kýcháním. Čtvrtá neděle se nazývá **Družebná**, protože tam, kde se chystala svatba, družba dojednával námluvy. Lidé, kteří nechystali svatbu, ale milovali se, si dávali drobné dárky. Poslední neděle se jmenuje **Květná** a otevírá poslední týden doby postní. O Květné neděli se nesmělo nic péct, aby se nezapekl květ na stromech. Stavení se vymetala zelenými ratolestmi. Světily se jívky, které se následující rok na Popeleční středu pálily. Jívám byla přisuzována čarovná moc - zastrkávaly se za kříž ve světnici či na okraj pole, kde měly chránit úrodu.

O pašijovém týdnu, nazvaném podle pašijí - lidových představení o utrpení Ježíše Krista, postní období vrcholí. Od středy zvané **Škaredá nebo Sazometná** se honosí svými názvy i jednotlivé dny. Váže se k nim řada zvyků. O **Škaredé středě** se vymetaly komíny a hospodyně pekly pletence zvané jidáše, které byly pokroucené jako Jidášův charakter. Věřilo se, že tento den se nikdo nesmí škaredit, jinak mu to zůstane po celý rok! Na **Zelený čtvrtek** si křesťané připomínají Jidášovu zradu a poslední večeři Páně. Název čtvrtka pochází od zelené stravy, nejčastěji mladých sekaných kopřiv, které se ten den jí. **Velký pátek** je významným dnem křesťanského roku, protože ten den byl Ježíš ukřižován. Křesťané si tuto událost připomínají bohoslužbou, při níž nezní varhany. Věřilo se také, že tento den se otevírají skály. Lidé k nim proto chodili hledat poklady. V krajích, kde byla častá plátenická výroba, se předly pašijové nitě a jímí se vyšívalo na šatech několik stehů, které chránily před uhranutím a zlými duchy. Jinde se zase dodržoval zvyk honění Jidáše, kterého představoval některý z místních chlapců. **Sobota**, nazvaná **bílá** podle roucha, v němž se přijímá křest, je posledním postním dnem. Lidé zapalují svíce, symboly světla a nového života. Velká noc ze soboty na neděli, jež dala jméno celým Velikonocům, je nejen nocí Kristova vzkříšení, ale v lidové tradici také vítězstvím světla nad tmou. Někde bývalo zvykem uhasit oheň a zapálit nový.

O **Velikonoční neděli** se pekli beránci a mazance, pletly se pomlázky a zdobila vejíčka. Rodina se sešla u svátečně prostřeného stolu, hospodář oloupal vařené vejce a rozdělil je mezi přítomné. Každý svůj kousek snědl - a pak, kdyby někdo z rodiny zabloudil, stačilo si vzpomenout, s kým vejce jedl, a on se bezpečně vrátil domů. **Velikonoční pondělí** má jméno odvozeno od barvy, na kterou se vejce obarvovala nejčastěji. Byla to barva červená, proto se tomuto dni říkalo také červené pondělí. Vejíčka se potom, krásně nazdobená, vystavovala spolu s figurkami zajíčka, pečeným beránkem a větvíčkami kočiček či jív v oknech. Ten den chodili chlapci šlehat děvčata s opentlenou pomlázkou, aby se děvčata "pomladila" - zelené proutky pomlázky jim měly dodat sílu a plodnost. Dívky pak chlapce obdarovávaly malovanými vejci - kraslicemi, které symbolizovaly znovuzrození života. Na Moravě kromě výprasku děvčata schytala také "oblévačku" - polití studenou vodou. K večeru se lidé pouštěli do slavnostního hodování, při kterém na stolech nesměly chybět mazance. Všichni sbírali síly do vytouženého začátku jarního období.

Symboly velikonoce

Beránek

Symbol, který pochází z židovské tradice. Izraelité se považovali za Boží stádo a jejich Bůh byl pastýř, který bere své ovce do náručí. V lidové tradici se peče a zdobí koláč ve tvaru beránka.

Řehťačka

Věřilo se, že na znamení smutku nad ukřižováním Ježíše odletěly na Velký Pátek zvony do Říma a až do Bílé soboty se nesměly rozeznít. V lidovém pojetí je nahrazovaly řehťačky, klapačky a jiná dřevěná rámusidla.

Zajíček

Zajíc je v lidové tradici symbol štěstí a plynoucího času. Bývá označován i jako symbol zmrtvýchvstání, protože nemá víčka a jakoby nikdy nespí.

Svíčky

Svíce přináší světlo, tedy život. Velikonoční svíce symbolizuje i zmrtvýchvstání Krista.

Obilí

Vysévání obilí symbolizuje začátek zemědělských prací. Do misek a květináčů se zasazují i květiny - hyacinty, narcisy, krokusy, tulipány, sněženky a petrkličky.

Pomlázka

Aby děvčata byla veselá a zdravá po celý rok, dostávala od chlapců výprask pomlázkou opentlenou veselými mašlemi a spletenou z mladých proutků - symbolů svěžesti a síly. Ale pozor: pomlázka se původně netýkala jen dívek! Hospodář kdysi vyšlehal čeládku, aby nebyla líná.

Kraslice

Vejce znamenají životní sílu a plodnost. Nejdůležitější barvou při jejich barvení je červená, což je v lidovém pojetí barva života. Nejčastějšími motivy při malování vejíček byly rostliny, slunce a hvězdy. Kraslice se kraj od kraje zdobily různými technikami - malbou, voskem nebo batikou...

Inspirace - jak zabavit vnoučata

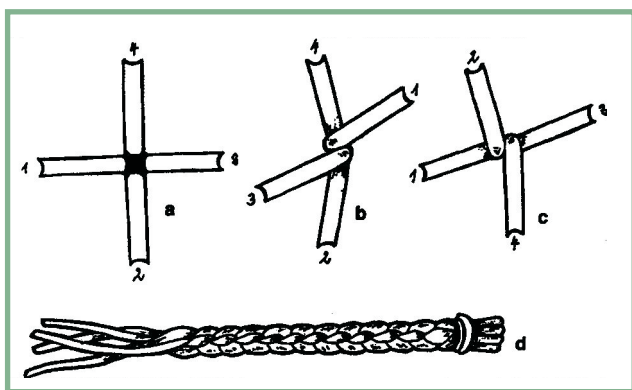
Jak se plete pomlázka

Chcete na Velikonoce překvapit a s vnoučkem vlastnoručně uplést pomlázku, ale nevíte, jak na to? Podívejte se, spolu s vnoučkem to určitě zvládnete!

Jaké pruty na pomlázku?

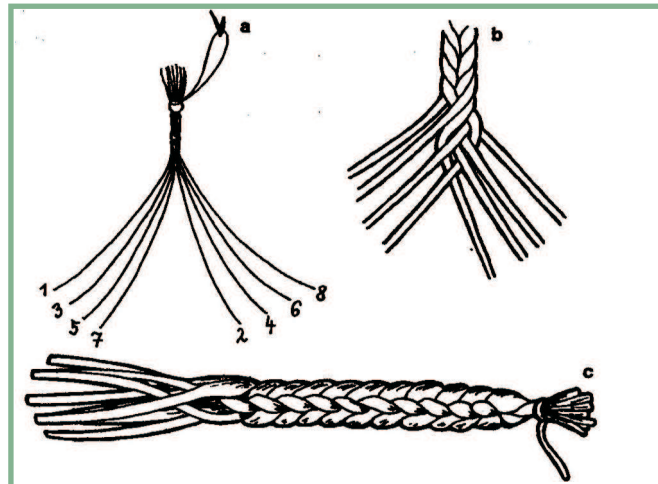
Nejdříve si ale připravte vhodné vrbové pruty. Na pomlázku jsou nejlepší ty z vrby košíkářské, nehodí se pruty z vrby smuteční a špatně se plete rovněž z vrby jívy, kterou známe jako kočičky. Řežte dlouhé a štíhlé jednoleté výhony, které se nevětví. Před pletením je na hodinu namočte do studené vody. Budou ve vaně plavat, proto je musíte zatížit.

Pomlázka ze čtyř proutků

Čtyři pruty svážeme a zaklesneme mezi kolena (na obr. jsou označeny č. 1-4). Jednoduchým překlopením se vymění proutky 1 a 3 (obr. b). Proutky 2 a 4 se vymění tak, že čtyřka se svede vpravo dolů a dvojka vlevo nahoru (obr. c). Tento postup opakujeme dál až po špičky proutků (obr. d), které zavážeme a případně ozdobíme barevnými pentlemi. Když budete plést s vnoučkem - pomocníkem - čtyři ruce zvládnou neposlušné proutky lépe.

Jak uplést pomlázku z osmi proutků

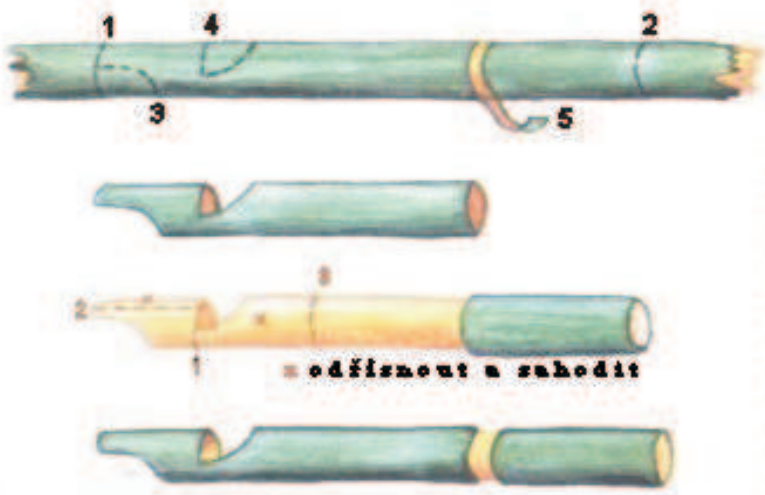

Všech 8 proutků pevně svážeme a vytvoříme tak rukojeť. Pak rozdělíme na sudé a liché čtyři vlevo (1,3,5,7,) a čtyři vpravo (2,4,6,8,). Pleteme shora dolů, takže si budoucí pomlázku zavěsíme, anebo nám ji ochotný pomocník podrží. Mezi proutky 1-3 a 5-7 vrchem provlékneme proutek 8 a spodem jen zase vrátíme vpravo, kde zůstane jako spodní. Na pravé straně rozpojíme proutky 8-2 a 4-6 a vzniklou mezerou provlékneme vrchem proutek 1 a spodem jej zase vrátíme vlevo, kde zůstane jako spodní.

Tento postup stále opakujeme, takže pracujeme vždy s nejvrchnějším proutkem, jednou zleva a jednou zprava. Vkládáme jej mezi dvojice na protější straně, provlékneme a utáhneme a zase vrátíme do čtveřice jako nejspodnější (obr. c). Nakonec zavážeme a seřízneme vrcholek, který můžeme ozdobit barevnými stužkami. Devátý proutek, který budete potřebovat na rukojeť, by měl být dlouhý, tenký a velmi pružný, aby nepraskal. Dále budete potřebovat zahradní nůžky nebo nůž, provázek a stuhu.

Jarem se probouzí všechno k novému životu

“Otloukej se píšťaličko vrbová, pojedeme zítra ráno do lesa na drva, už jsi otlučená dost, jako měkká kost“, atd.

Z vrby nebo jeřábu uřízni větvíčku o něco silnější než tužka. Z jedné strany seřízni, z druhé strany vyřízni dva zářezy. Ještě dál, asi šest cm od kraje, dvěma zářezy nařízni kůru a sloupni úzký prstýnek. Stáhni kůru. Celou píšťalku namoč ve vodě a opatrně ji natukej stříenkou nože. Opatrně zakruť a táhni od sebe. Kůra se zářezy musí povolit a sesmeknout se vcelku a nepoškozená.

Polož ji stranou, z holé části rovně odřízni naříznutý koncový dílek a zbytek zarovnej. Z tohoto malého odříznutého dílku opatrně odloupni tenký plátek přesně proti seříznutí pro ústa a dílek zastrč zpět na jeho místo do duté kůry. Kůru i s dílkem nasad' asi 1cm na holý konec větvíčky a píšťalka je hotova.

Asi nebude tak perfektní jako jsou v supermarketech, ale určitě udělá radost. Kdo ví? Třeba sklídíte od vnoučka i pochvalu.

SOS MaS, z.s. RADÍ: Pozor na to, kdo vám volá aneb uzavírání smluv po telefonu

Telefony již dávno neslouží pouze k volání s rodinou či přáteli. Telefonu jsme si zvykli využívat k různým účelům. Posíláme textovky, fotíme, posloucháme hudbu a někdo i "brouzdá" po internetu. Přes telefon můžeme nakupovat, uzavírat rozličné smlouvy či platit účty. Mohou však být také prostředkem různých podvodů či nekalých jednání. Pokud Vám volá neznámé číslo, buďte obezřetní!

Uzavírání smluv po telefonu

Nerozvážně vyřčený souhlas v rámci telefonického hovoru pak může vést k tomu, že uzavřete smlouvu nebo dodatek ke své stávající smlouvě. Zpozorněte zejména, když vám volající předem oznámí: "H.... .." (tajenka). Písemná forma smlouvy ve většině případů není vůbec potřeba. Tento způsob oslovování zákazníků využívají nejen velké společnosti, např. dodavatelé energií, banky nebo operátoři, ale nabízí se tímto způsobem i různá kosmetika, výživové doplňky nebo výrobky k péči o tělo. Souhlas vyslovený takto na dálku nemusí být brán jako předběžný souhlas se zasláním nabídky nebo vzorku, jak se mnoho lidí domnívá, ale přímo jako zcela závazný a vymahatelný souhlas s uzavřením smlouvy!

TIP: Smlouvu lze uzavřít také po telefonu, važte slova, která do telefonu vyřknete. Pozor na různé "výhodné nabídky", vzorky zdarma nebo jen za poštovné apod.

Od smlouvy uzavřené po telefonu, tzv. na dálku, lze odstoupit bez sankce a bez uvedení důvodu do 14 dnů od uzavření smlouvy, nebo v případě koupení zboží do 14 dnů od převzetí zboží či převzetí první zásilky, resp. do 14 dnů od obdržení řádného poučení o tomto právu!

Pokud smlouvy uzavřete a rozhodnete se odstoupit, vždy tak dělejte písemně!

Podvodné jednání po telefonu

Nejen různí obchodníci, ale i pachatelé různých podvodů často kontaktují svou oběť telefonicky. Způsobů, jak svou oběť podvést a připravit o peníze díky telefonu, je celá řada. Volající využívají momentu překvapení, lidské neznalosti, zvědavosti, potřeby pomáhat nebo touhy profitovat ze "zaručeně výhodné nabídky", která se nebude opakovat.

Jak takový telefonát může vypadat?

Žádost o pomoc

Podvodník se představí jako rodinný příbuzný, často jako váš vnuk či vnučka, a žádá naléhavě půjčit peníze. Spoléhá na silnou potřebu většiny z nás svému příbuznému v nouzi za každou cenu pomoci. Má to však háček, volající si nemůže pro peníze přijít osobně, a proto pošle kamaráda. Váš skutečný příbuzný však ve skutečnosti o ničem nemá ani tušení.

POMŮCKA: AAARAU, APS, ASTROLAD, EK, ENS, KON, PBS, RCB, UKREVE, UT	KOZINA	PLEVEL	ČÁST DOLNÍ KONČETINY	ŠELEST	DĚTSKÉ SBOHEM	AFRICKÉ JEZERO	KAZAŽSKÁ ŘEKA	AKR, SOUHVEZDÍ RAJKA (APUS)
ROZHL. A TEL. SPOL. FILIPIN			STAVEBNÍ KÁMEN					
RÝPAT			OHRÁZENÍ CITO- SLOVCE					
PTAČÍ VĚZENÍ					BYTÍ BUBEN NA LOSOVÁNÍ			
	AUTOMO- BIL AMERICKÝ VOJENSKÝ	Tajenka NÁZEV HLÁSKY S					CITO- SLOVCE PŘEKVA- PENÍ	ZNAČKA MILJOULE
KTERÝ				POLSKÝ PARLA- MENT ANGL. VEN				
NEJVYŠŠÍ KARTA			CITO-SLOVCE BOLESTI MALÝ BUFET K RYCHLEMU OBČER- STVENÍ					
SPZ WIGAN (V. BRITÁNIE)		Tajenka ANGL. KEŘ					SVAL ODDĚLU- JÍCÍ DUTINU HRUDNÍ A BRÍŠNÍ	MPZ KONGA BRAZIL- VILLE
POVRAŽ- DĚNÍ						CITO- SLOVCE ODPORU MEJDAN		
		ANGL. NÁS ŠVÝCAR- SKÉ MĚSTO		BUŠENÍ	ZÁBAVA OVANOUTI			
	STŘEDOVĚKÝ JEDNOUCHÝ ASTROMET- RICKÝ PŘÍSTROJ K MĚŘENÍ VÝŠKOVÝ OROSNÍ VLÁDKY							
Tajenka								ANGLICKÝ PRST NA NOZE
NÁZEV HLÁSKY R			OPOJIT ZKR. SLEZSKÉ DIVADLO					
KRUTÝ ČLOVĚK				STARÁ SOLMI- ZAČNÍ SLABIKA		TÁŽACÍ ZÁJMENO		
NOHA (ZAST)				ITALSKÝ ANO		DĚTSKÉ CITO- SLOVCE		

Volání na drahé placené linky - Podvodník se vás pod různou záminkou (např. smyšlené výhry nebo neexistujícího dluhu) snaží přimět k tomu, ať zavoláte zpět na jím sdělené číslo. Pozor u těchto podvodů se pachatelé často vydávají za známé velké společnosti či oficiální instituce. Oběť pak za hovor na placenou linku zaplatí tisíce korun.

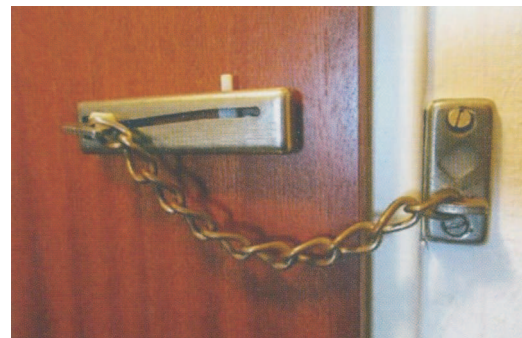
Rady: * Žádost o finanční hotovost od rodinných příslušníků učiněných přes telefon si nejdříve ověřte a v žádném případě ji nepředávejte cizím lidem. * Za žádných okolností nesdělujte autorizační kódy, které vám přijdou formou SMS, třetím osobám. * Nereagujte na výzvu, abyste zavolali cizí osobě na cizí telefonní číslo zpět. * Nereagujte na inzeráty, kde jediným údajem o prodávajícím je jeho telefonní číslo! Takový prodejce je nedůvěryhodný!

Neotvírejte!

Člověk by měl být velmi obezřetný vždy, když jej kdokoliv cizí navštíví doma bez jeho předchozího pozvání. Může se totiž setkat nejen s předraženým zbožím a službami, ale také s různým podvodným jednáním, pokusy o krádež majetku a dokonce s negativním jednáním.

Nikdy nevíte s jakými úmysly cizí člověk za vámi přišel. Možná zkouší "jen" něco prodat, ale možná je to zloděj, který se chce pod smyšlenou záminkou vloudit k vám do bytu a ukrást vaše úspory. Vězte, že opravdového podvodníka byste pravděpodobně nepoznali.

Desatero ..... (tajenka osmisměrky) pro seniory

- * Neotvírejte dveře nevíte-li, kdo je za nimi a nepouštějte cizí lidi do bytu nebo domu! V žádném případě nenechte cizí osoby pohybovat se po svém bytě bez dohledu.
- * Používejte bezpečnostní prvky, jako kukátka, řetízky, osobní alarmy! I když žijete sami, označte zvonek a dveře raději množným číslem, např. Novákoví.
- * Nemějte doma větší obnos v hotovosti. Žádosti o rozměnění velkých bankovek raději odmítněte. Pozor: žádná firma neposílá pracovníka s přeplatky v hotovosti, může se jednat o podvod.
- * Buďte ostražití! Nedůvěřujte prosbám cizích osob (žádost o vodu, použití toalety....), ani jejich pochybným nabídkám.
- * Nejezděte na předváděcí a podobné prezentační akce!
- * Nepodepisujte smlouvy, které jste nečetli nebo jejichž obsahu nerozumíte!
- * Smlouvy lze uzavřít také po telefonu, važte slova, která do telefonu vyřknete.
- * Závažná rozhodnutí o vašem majetku raději předem konzultujte s věrohodnou osobou nebo právníkem.
- * Nenechte se obtěžovat a v případě potřeby zavolejte Městskou policii. Stali jste se obětí trestného činu nebo jste podepsali nevýhodnou smlouvu? Nestyděte se a vyhledejte odbornou pomoc.
- * Důležitá telefonní čísla mějte vždy po ruce!

Zadání osmisměrky:

ARTISTKA BÁSEŇ
 D I M E N Z E
 DOKUMENT HLÁSKA
 CHODBA LARVA
 LAVICE MASKA
 OSOBA PLOŠTICE
 POKLES REPRÍZA
 ROVNOVÁHA RYBÍZ
 SCHOD ZKOUŠEČKA

Důležitá telefonní čísla:

112 - Jednotné evropské číslo tísňového volání
 158 - Policie ČR
 156 - Městská policie
 150 - Hasiči

155 - Záchraná služba
 596 618 908, 737 267 939 Linka důvěry - psychologická podpora
 v akutních krizových situacích
 596 110 882-5, 732 957 193 Krizové centrum Ostrava - pomoc
 lidem v krizové životní situaci a psychické tísni

Nezemřel ten kdo žije ve vzpomínkách

Do snu mi proniká hluk města. Ne ještě oči neotevřu. Jedu dnes k babičce. Jen ta myšlenka mi vyvolá emotivní obrazy... běloskvoucí budovy statku na kopci.

Štěkot psa. Babičku, která nás zase vítá. Má vlhké oči a říká nám: chaso, kde jste se zdrželi! Neptá se. Jakoby hubovala. Když jí budu dávat pusku, budu mít trému, jakou jsem mívala ve škole před tabulí.

Během maličké chvilky si postěžuje na zdraví, práci, co je jí spousty. Ale brzy se vše otočí k příjemnému povídání o tom co kdy, kde a kdo a co, s kým... jak zase "husejm musela prodrat péři a jak ji ta mrcha jedna kousla". K tomu strýček dodá, že jí to patří, měla jim zobáky svázat. Obejdu všechna ta zvířátka. Ani to nestihnu a babička už volá. Jdu k ní. Víím, že bude vyprávět, jak to má doma s tou chasou zlé. Že se k ní nechovají, jak by měli. Ale pak zase začne tytéž lidi vychvalovat, jak moc práce zastanou, že by sama už nemohla nic udělat. Večer posedíme. Proklepneme celou vesnici a příbuzné. Vždycky se mi vybaví škytající vesnice a příbuzní. Přejde mi to děsně legrační. Ráno velmi brzy už bude babička vařit bílý kafe. Nenechá nás spát. Schválně bouchá nádobím, dveřmi. Povídá si nahlas. Jestli nikdo nevstane, přinese mi to voňavé kafe s rohlíkem s máslem až do postele. Ale většinou tu vůni nikdo nevydrží. Vždycky někdo vstane.

Nebo přijde strýček z chliva a začne taky pobíhat po celém domě. Bude to den, jako bysme tam patřili. Nejsme jen návštěva. Babička zavolá na mě, ale než se trefojí do mého jména, řekne jich aspoň pět. Pošle mě do kvelbu pro vejce, nebo na záhonek pro "mrkeu". Pak zas tohle kočkám, tamto psovi. Tuhle koukni na prase, jak nám roste a cestou vezmi na hnůj tamto...

Úplně cítím vůni její kuchyně. Slyším její hlas, jak diskutuje se strýčkem, svým synem, o práci, co se musí udělat. Cítím to laskavé moudré její teplo, které je cítit v každém předmětu v domě i mimo něj.

***

Se zavřenýma očima prožívám tenhle sen. Je mi krásně, cítím teplo, jako bych snědla právě babiččinu polívku. Už mohu otevřít oči.

***

Trochu se nadzvednu a kouknu se na babiččinu fotografii. Uvědomím si, že strýčkova vedle babiččiny chybí. Budu si ji muset sehnat. A tak vstanu a u té babiččiny fotografie v černém rámečku zapálím dvě svíčky. Pošeptám jim: "tak dneska se zase uvidíme!" A těším se jak malá holka. Řeknu vám něco, co nikdo neví - já vím, že jsou tam s námi. Jenom je nikdo nevidí.

Eva Rydrychová

Jen plechová bedýnka

Tak už zase sedím před tou kouzelnou skříňkou, i když jsem si ještě včera umíňovala, že se na ni ani nepodívám, natož abych z ní utřela prach nebo, nedejbože, ji stisknutím tlačítka uvedla v život! Co mi udělala? Neposlouchá, dělá si, co chce! Tak, to jsem si ulevila, jenže je mi to houby platné, jestli si zase začne.

V "počítačové" škole se nás snažili přesvědčit, že máme co do činění jen s plechovou krabicí zaplněnou čipy a drátky. Že se jí nemusíme bát, že stačí jen vědět, na kterou klávesu klepnout, což se nám několik týdnů snažili vtlouct do hlavy. No a v tom to nejspíš vězí! Na kterou klávesu klepnout?! Počítač to ví zcela přesně, se mnou je to horší, a tak mi to dává pěkně najevo. Hnedle se mi ztratí nějaký obrázek, utečou mi

písmenka ze stránky, v souboru nenajdu, co potřebuji, zato si tam trůní všelijaké záhadné zkratky a nikdy nevidané ikonky...

Co provedl onehdy, to už opravdu přesáhlo všechny meze. Když jsem otevřela galerii klipů, které potřebuji pro svoji práci, nestačila jsem se divit. Ještě donedávna ve všech kategoriích velmi slušně zaplněná zela absolutní prázdnotou a škodolibě oznamovala, že nebyly nalezeny žádné klipy, které by odpovídaly mému požadavku, a že mám zkusit kartu s jiným médiem. Bezmocně jsem jen zírala. Proboha, kam se poděly ty tisíce obrázků po několik let pečlivě doplňované z internetu?!

Psychicky ořesená, málem v šoku, jsem případ předala do zkušenějších rukou svého muže, který doposud vždycky dokázal napravit jakýkoliv mnou způsobený nejen počítačový zádrhel. Klepl semhle a támhle, otevíral jedno okno za druhým a našel! Trůnily si pěkně pohromadě pod různými kódy s šestimístnými čísly v základním souboru a předváděly se jen v malém náhledu, když je člověk donutil k odhalení totožnosti.

Celý den jsem strávila jejich prohlížením a vybíráním. Ne všechny se mi hodí, ne všechny se mi zamlouvají, některé jsou vysloveně škaredé. Popsala jsem několik stránek kódů vybraných klipů, promnula si unavené, oteklé oči a s uspokojením si šla kolem půlnoci lehnout. Zítra! Zítra si je pěkně importuji do nových kategorií v galerii! Jo, houby s octem! A to se tvářily, že spolupracují, poslušně se nechaly označit a importovat, dokonce se v té galerii ukázaly, jenže! Jenže stačilo kategorii na pár vteřin zavřít a byly pryč!

Ne ne, nikdo mi nenamluví, že počítač je JEN plechová bedýnka s několika čipy a drátky! Je to pěkně mazaná potvora, která si žije vlastním životem a řídí se vlastním rozumem. Když jsem o tom čítávala ve sci-fi povídkách, bavila jsem se tou představou. Teď už mně to tak zábavné nepřipadá.

Marie Zieglerová

Dobře mi tak!

Napsala jsem knížku a dobře mi tak. Tento fakt mě budil ze snu. Nejdříve to byl hec, pak čin. Řekla jsem si, však co, dneska píše každý, tak proč ne já? Unikla mi jedna maličkost, sice psát může téměř každý, ale vydávat pouze ten, kdo na to má.

Vystřízlivění z ideálů bylo horší než snědená feferonka na druhý den. Jako neznámý a nezámožný autor musím umět tři věci najednou. Napsat, vydat a prodat, abych zaplatila alespoň tiskárnu. Dále musím být připravena na otázky typu, kde se mi to v hlavě bere a co za to беру. Nevím co odpovídat, tak tvrdím, že se mi odmotal jeden závit v mozku. Člověk to ani na sobě nepozná, mozek je totiž zamotaný celý. Všichni byli pak stejně zvědaví, jak takový člověk s odmotaným závitkem vypadá a nakonec se starali, kolik takový odmotaný závit asi hodí. Zvláště pak ti, kteří jak jenom knížku vidí, celí se obhodí alergickou vyrážkou. Skutečnost byla trochu jiná.

Hromada knížek, naskládaná v mé ložnici, mi uspokojení nepřinesla. Ve skutečnosti jsem se nemohla na ni ani podívat. Naopak, když jsem si uvědomila co dál, přešla mě chuť i na nějakou oslavu. Na kupu knížek jsem hodila deku a vzala jsem si prášek, abych to zaspala. Spánek nepřicházel. Jak jsem se otočila napravo, vidím samé knížky, otočím se nalevo, vidím svého muže a k tomu chrápe, jakoby ty knížky řezal pilou. Zavřu oči, zase knížky, otevřu oči a i v té tmě vidím na lustru pavučiny, které tam narostly v době mé tvůrčí práce. V duchu jsem vzpomínala na nevydařené obědy, když mě znenadání políbila múza a já, abych nezapomněla verš, jsem psala. Pro změnu jsem zapomněla na maso v troubě, které se samo připomnělo pachem spáleniny.

K obědu byla chvilka poezie, suché brambory a kompot. Výsledek mé práce byl ten, že jsem z tiskárny přivezla kupu knížek. Snažím se pozitivně myslet a přesvědčovat sama sebe, že každý začátek je těžký. Smiřuji se i s faktem, že nikdo už o mně nebude mluvit jako o mladém, začínajícím autorovi, když už pomalu trénuji "skok do truhly". Tak si pomalu zvykám na to, že asi budeme v ložnici spát ve třech. My v manželských postelích a vedle kopa knížek. Ale jak dlouho? Situace v mé ložnici se musí řešit. S chlapem už nic nenadělám, ten chrápe celý život, ale ty knížky musí pryč. Výjimečně to napadlo i mého muže. Přes noc se stal šéfem marketingu a ráno začal úřadovat. „Bez reklamy to nejde“ řekl. Tiše jsem špitla, že jsem v novinách už byla. Sice těsně před rubrikou „oznámení o úmrtí“, ale byla. „Článek si tak mohli všimnout jenom ti, co kontrolují, kdo zase umřel,“ hned zdeptal mé sebevědomí muž. „Nevadí“, pokračoval, vyfotím tě a rozvěsím na každém místě, kde kniha bude v prodeji. Jeho nápad byl tak geniální, že jsem jej chvílemi viděla jako kandidáta na Nobelovu cenu. Až když si přinesl digi foťák, zapnul počítač a poslal mě do koupelny umýt si vlasy, jsem pochopila, že to myslí vážně.

Vidím to na dobře nastartovaný den. Snažila jsem se mu vysvětlit, že nejsem fotogenická. Lidé si budou myslet, že kandiduji za nějakou politickou stranu. Přikreslí mi rohy, vousy a začerní mi dva přední zuby. Nakonec mě roztrhnou na půl a moje fotka se bude válet s natrhnutou hubou někde v blátě.

Mé argumenty nebral vážně. Asi se chtěl také umělecky vyřádit. Proč ale zrovna já jsem se měla stát objektem jeho uměleckého poblouznění, nevím. Nakonec jsem to pojala jako osobní mstu za to, že musel tu hromadu knih párkrát přetahovat z místa na místo.

Anna Malchárková

Tiché bláznovství

U nás v sousedství žil jeden člověk, o kterém se říkalo, že je tichý blázen. Jako dítě jsem často přemýšlela, co to vlastně znamená. Ten pán byl opravdu tichý, na pozdrav odpovídal sporadicky, vždy se díval trochu stranou,

málo vycházel z domu. Ale když se nám ho podařilo potkat, většinou si něco pro sebe povídal. To mi bylo divné, když tichý blázen, tak má přece mlčet, ne?

Nedávno jsem si na něj vzpomněla. V autobuse u tyče stál mladý muž, čerstvě ostříhaný, oholený, navoněný. Světlý oblek mu skvěle padl, jemně proužkovaná kravata báječně ladila s nažehlenou košilí a boty měl nablýskané. Tedy, ne že bych tak zírала na mladé muže, koneckonců, věk už na to opravdu nemám. Ale přesto mne zaujal tím, že mluvil. Mluvil nahlas a srozumitelně, ač byl autobus plný lidí, nikdo k němu očividně nepatřil. Pochopila jsem, až když se trochu pootočil. Ten člověk měl na uchu takové ušleťátko a v ruce držel mobil. Bůh ví, kam cestoval, ale tu půl hodinu, kterou jsme s ním strávili, skvěle využil. Dozvěděl jsem se, že smlouva s klientem XY byla uzavřena, pohledávka u dalšího je vymáhána, ale bude třeba více zatlačit, jedna zákaznice má vyšší nároky na kvalitu a havárie firemního auta na D1 zkomplikovala dodávku zboží. Ale nasazujeme krizovou variantu, takže vše je vlastně OK. To nás všechny opravdu zahrálo u srdce. Skoro bych mu řekla, jakou mi to udělalo radost, ale měl takový zamžený pohled..., normálně se tomu říká, že zíral „do blba“. Věřím tomu, že by se lekl, kdyby ho někdo vyrušil. Koneckonců, když jdete k někomu do kanceláře, tak nejdřív zaklepete. A on vlastně v takové kanceláři byl, jen nebylo na co klepat. Nu, vlastně dvě dámy, které to vše měly v „přímém přenosu“ (seděly totiž přímo u tyče, které se ležérně držel), si ťukaly na čelo. Tak jsem zaslechla něco o tichém bláznovství. Pokud by to byla pravda, stala se z něj epidemie. Lidí, kteří na ulici, v úřadě, v dopravních prostředcích hovoří hlasitě jakoby sami pro sebe, přibývá. Obávám se, že přijde čas, kdy se dialog bude odvíjet pouze přes mobil. Nebude potřeba sdělovat nepříjemné věci z očí do očí. Zanikne soukromí. O hádce s manželem, o zadlužené firmě, o nezbedných dětech se dozví široké okolí. A proč ne, vždyť ti, co chodí kolem, sdílí s námi společnou cestu do práce, sedí za přepážkami úřadů, nás osobně neznají. Tak proč nesdělít okolnímu světu, že jsme smutní, šťastní, zoufalí, že nás má (nemá) ráda, že potřebujeme nutně půjčit peníze, co budeme vařit? Koneckonců, dneska to slyší ostatní ode mě, zítra, nebo už za pár minut, uslyším totéž od někoho jiného.

Včera jsem potkala paní středního věku. V rukou nesla očividně těžké nákupní kabely a mumlala si: „Tak zeleninu, pečivo a maso mám. Ještě prášek na praní... To už asi neunesu...“ Tak tentokrát to bylo jasné. Tady se nehovořilo do malého mikrofonku, tady se mluvilo k někomu tam nahoře. Jenže ten někdo asi neslyšel. Zřejmě si pomyslel něco o tichém bláznovi. Ale to se určitě mýlil. Nedávno jsem se dočetla, že samomluva není příznakem duševní choroby...

Eva Vlachová

V minulých dvou letech četli preventisté Policie ČR na území moravskoslezského kraje z publikace moravskoslezské policie s názvem „**Černá kronika aneb ze soudních síní**“. Tímto způsobem připomínali základní zásady bezpečného chování. Senioři jsou cílovou skupinou, která je ohrožena trestnou činností.

Kniha obsahuje příběhy zachycující nejčastější nebo nejzávažnější páchané trestné činy na seniorech (např. podvod s legendou vnuk, krádež či loupež, případ domácího násilí i rizikovou situaci v dopravě atd.). Případ je vždy ukončen poučením, jak se v takové situaci zachovat, eventuálně se jí vyhnout. Právě generace seniorů vzpomíná na rubriky "Černé kroniky," které v minulosti informovaly o trestných činech. Zvolený děj jednotlivých povídek, mající většinou dohru v soudní síni, je inspirován zpravidla skutečnými příběhy. A vzhledem k cílovému čtenáři byla publikace doplněna také o křížovky. My vám některé příběhy z knihy **"Černá kronika aneb ze soudních síní"** se teď pojďte začíst:

"O vlku v rouše beránčím"

„Crrrr...crrr,“ ozal se hned po ránu zvonek v bytě staré paní Pánkové. „Kohopak to sem čerti nesou, Pajdo?“ zeptala se paní svého postaršího jezevčíka. A dodala: „Za námi už přece nikdo nechodí.“ Pejsek se rozštěkal u bytových dveří. Seniorka se podívala do kukátka. Před dveřmi stál muž s brašnou. Opatrně otevřela dveře zajištěné řetízem. „Co si přejete, pane?“ zeptala se a pod nohama jí stále poštěkával Pajda. „Kontrola plynu, paní,“ suše oznámil muž v montérkách. „Jaká kontrola?“ zeptala se. „Vždyť dole na vývěsce, jak to vždy bývá, nic neviselo,“ snažila se u neznámého získat vysvětlení a v očích měla dva otazníky. „To já nevím, paní. Já mám jen zkontrolovat plynový sporák,“ odvětil krátce muž. „Jestli ale chcete, napíšu plynárnám, že jste nebyla doma, a pokud náhodou plyn bude unikat, zaplatíte pak veškerou škodu,“ dodal rychle.

Když paní Pánková slyšela o škodě a jejím placení, vyděsila se. Pamatovala si ještě reportáž v televizi o výbuchu plynu v bytovém domě a mrtvých lidech. Však tehdy Pajdovi, který jí ležel na klíně, řikala: „Tak tohle bych, Pajdo, zažít nikdy nechtěla. Vždyť, kam bychom spolu šli, kdyby náš byt byl takhle poničen?!“

„A co budete tedy kontrolovat?“ smírně se již ptala stará paní. „Jak jsem říkal, paní, sporák a plynové potrubí. Hodiny máte, předpokládám, na WC?“ Muž nervózně přešlapoval a s kšiltovkou naraženou do čela těkal očima kolem sebe. „Ale nemám jenom Vás, tak pustíte mne dovnitř?“ otázal se neznámý. Pajda začínal vrčet. „Ticho, Pajdo!“ okřikla ho jeho panička.

„Toho psa ale musíte někam zavřít, nenechám se pokousat,“ pokračoval muž. „Běž na místo, Pajdo,“ rozkázala psovi. „Jestli má místo v kuchyni, tak raději do koupelny, Váš pes je viditelně proti všem kontrolorům a tohle opravdu

nemám zapotřebí. To tam opravdu raději napíšu, že jste nebyla doma,“ vyjednával muž.

„Tak počkejte chvíli. Pajdo, pojď sem!“ řekla paní Pánková a zavřela pejska do koupelny. „Alespoň budu vědět, že je všechno v pořádku, ale na tu vývěsku to dát mohli,“ brumlala si pro sebe. Pak odepnula řetízek na dveřích a neznámého pustila dovnitř.

Muž zamířil do kuchyně. Otevřel troubu a krabičkou, kterou držel v ruce, jezdil po jejích stěnách. „Ale ta trouba je elektrická,“ namítla seniorka. Muž se viditelně zarazil a potom povídá: „To samozřejmě vím, ale sporák je plynový ne?! Máme zkušenosti, že nejvíce se chyby v potrubí projevují právě v blízkosti elektrických trub. Nebo jste snad tady odborníkem Vy, paní?“

Paní Pánková rozhodně odborníkem na plyn ani elektrické trouby nebyla, a tak už raději mlčela a dále muže sledovala. Najednou se z jeho krabičky ozvalo dlouhé „píííí“. „A safra, safra, to se mi ale vůbec nelíbí,“ rozumoval kontrolor a hned nasadil zasmušilý výraz. „Je nějaký problém?“ zeptala se. „Já ale normálně vařím a nic jsem zatím nepozorovala,“ bezradně se dívala na muže. „Nebude to lehké. Potřeboval bych paní, abyste mi ukázala plynové hodiny,“ požádal neznámý. Paní Pánková vedla muže do předsíně, kde blízko koupelny, ve které ještě stále štěkal zavřený Pajda, bylo WC. Na toaletě byly umístěny plynové hodiny.

„Teď bude třeba, abyste tady stála, počítala do pěti, a každých pět mi hlásila, jestli se něco děje. Jestli ta čísla na hodinách se nějak nezačala pohybovat, chápete?!“ pravil kontrolor. „Musíte se ale na ně ustavičně koukat a pořádně křičet, abych Vás v kuchyni slyšel,“ dodal ještě.

„Jak chcete. Jen to nějak opravte,“ naléhavě prosila a v hlavě jí stále znělo to podivné „pííííí“.

Stála tedy v místnosti WC a počítala pomalu do pěti. Přitom zírala na plynové hodiny a pokaždé, když řekla „Pět,“ pochtivě nahlas hlásila: „Nic se neděje!“ Tak, aby to kontrolor v kuchyni jasně slyšel. Muž mezitím odešel zpět do kuchyně a seniorka jen sem tam slyšela jeho „ještě chvíli“.

Pak už neslyšela nic. V bytě byl klid. Jen Pajdovo zlobivé: „Vrrr, haf, haf“ naplňovalo koupelnu, když zrovna nehlásila: „Nic se neděje“. Ještě asi stokrát to zopakovala, a když neslyšela odpověď, vrátila se do kuchyně.

V kuchyni nikdo nebyl. Jen otevřená trouba na ni cenila své útroby, jakoby se jí vysmívala. Dvířka kuchyňské linky byla pootvírána. Přešla do obývacího pokoje vedle kuchyně. Tam to vypadalo, jako by se tudy prohnala vichřice.

„Co se tady stalo?“ pomyslela si. Většina pečlivě srovnaného prádla i oblečení ze skříněk byla na zemi. Najednou jí všechno došlo. Vždyť o tom tolikrát četla v novinách a viděla nespočet televizních reportáží.

S pláčem zjišťovala, že na svém místě není její stará šperkovnice se svým obsahem. Nebyly tu ani rodinné fotografie. Zmizela i další krabička s jejími penězi odloženými na pohřeb. Scházel též darovaný mobilní telefon, kterým si měla přivolat pomoc, kdyby jí nebylo dobře.

„A jak dlouho jste asi počítala a hlásila, že je vše v pořádku? A jak ten muž vypadal?“ Proud otázek praporčíka Moudrého nebral konce. Policista po oznámení paní Pánkové přijel do bytu provést ohledání místa činu a zjistit informace. „Já nevím, ale určitě tak deset minut,“ bezelstně mu odpověděla a dodala: „Pamatuji si hlavně tu jeho krabičku.“

Praporčík Jan Moudrý jen vážně pokýval hlavou. Sklonil se, pohladil Pajdu, který na něj neštěkal, ba naopak, motal se mu kolem nohou a usiloval o jeho přízeň. Plačící ženu pak ujistil: „Nebojte se, pátrat začneme okamžitě, abychom pachatele dopadli co nejdřív.“

POMŮCKA: ADIEU, AT. BNE, ČCHI, KLAR, LOST	JASNÝ NĚMECKY	2. DÍL TAJENKY	OPERAČNÍ SYSTÉM ZKR.	STANICE TECHNICKÉ KONTROLY ZKR.		ZNAČKA KOSMETIKY	RAKOUSKÝ HUDEBNÍ SKLADATEL	SEVERSKÉ MUŽSKÉ JMÉNO	TY NĚMECKY	OBCHODNÍ DŮM ZKR.
NĚKDO BÁSNICKY					BRAZILSKÝ SPISOVATEL JORGE ???					
AMERICKÝ SERIÁL					1. DÍL TAJENKY INIC. HERCE SKAMENE					
ANGLICKÁ PŘEDLOŽKA			ŠPATNÉ OBDOBÍ STUPEŇ						4. DÍL TAJENKY	OSOBNOSTI
CHARAKTE- RISTICKÁ VLASTNOST				HUDEBNÍ STYL KOSATEC BOTANICKY			ZÁPOR ZNAČKA MEGA- PARSEKU			
	KOSMICKÁ ENERGIE KOLÍNSKÝ SKLADATEL				LIHOVÝ ROZ- MNOŽ. STROJ STARO- GERM. ZNAK					
CIZÍ PO- TRAVINOVÁ FIRMA						KOLÍNSKÁ AUTOMOBIL. SILNÁ ČER- NÁ KÁVA				
ZPROSTŘE- DÍJÍCÍ ČINITEL							ZNAČKA CENTIMETRU STOJAN NA NOTY			SLADKO- VODNÍ RYBA
POVZDECH			SVAZEK OBILÍ RODINNÉ DOMY					RUSKÉ MĚSTO ZVÍŘECÍ KONČETINA		
ŠLECHTĚNÍ RASY				NÁHLÝ MOJE OSOBA						
	LASICOVITÁ PACHNOUCÍ ŠELMA	IN. HEREČ. JANZUROVÉ SBOHEM FRANC.			AMERICKÝ REŽISÉR WOODY ??? NUDNÁ					
DRUH UZENINY						ROZTAVENÁ HMOTA HOVOR. FOTOGRAFIE				NOVINY
OTÁZKA NA ČAS				INIC. HERCE FAIRBANKSE SPZ. BENEŠOVA			ČÍSLOVKA PARTNER PANENKY BARBIE			
UMĚLÁ INTELIGENCE ZKR.			HRÁČI V ODBLJENÉ ŠKOLA ZKR.							
3. DÍL TAJENKY								CITOSLOVCE OPOVRŽENÍ		
STŘEDO- VĚKÁ ZBRAŇ					OSOBNÍ ZAJMENO MUŽ. ROD			INICIÁLY SPISOVATEL. KRAŠNOHOR- SKÉ		

TAJENKA: Pokud dotýkáte se neznáte, nic mu nevěřte

Poučení Přemysla Spravedlivého:

Nebojte se v případě vašich pochybností žádat legitimaci kontrolorů plynu, vody, topení apod. Klidně po nich čtěte, ať vám řeknou, kdo je poslal, a vše si třeba telefonicky ověřte. Případně jim i řekněte, ať přijdou jindy, a pak to zařídíte tak, abyste, pokud to jde, doma nebyli sami.

Váš domov je váš hrad a jen vy rozhodujete, koho pustíte dovnitř. A pokud se vám bude zdát situace podezřelá, ihned volejte policii na telefonním čísle 158. Raději hned planý poplach než později oči pro pláč. Policie České republiky se na vás za to určitě nebude zlobit, vždyť jejím heslem je „Pomáhat a chránit“.

Stanislav Rek: Nejnáročnější bylo vylézt na věž u dolu Alexandr

Ostrava měla v minulosti kolem 65 těžních věží, dosud jich zůstalo 12 - a na všechny jejich vrcholy vyšplhal dvaasedesátiletý bývalý horník Stanislav Rek.

Přivedla Vás k takovému výkonu touha po dobrodružství, poezii, originalitě, nebo něco jiného?

„Ten nápad jsem dostal, když jsem byl komparzistou ve filmu Sametový vraz. Natáčelo se ve staré fabrice a měla svoje kouzlo. Předesílám, že když jsem skončil závodění na motorce, někdy v roce 2005, vybral jsem si jako dalšího koníčka fotografování - tak jsem začal ty letité konstrukce fotit.

Ale v možnost dostat se i k těžním věžím jsem zpočátku nedoufal, nejsou totiž volně přístupné, což mimo jiné znamená spoustu vyřizování, smluv i peněz. Na povolení jsem čekal třeba i tři roky. Nikdo nechce riskovat, že se vám tam něco stane.“

Která věž Vám dala nejvíce "do těla"? A potkalo Vás při výkonu něco neočekávaného?

„Asi nejnáročnější bylo vylézt na věž u dolu Alexandr, protože tam vede čtyřicetimetrový svislý žebřík. Dá pořádně zabrat. Ale na všechny věže se leze bez jištění, proto je třeba dávat pozor kam šlapete, nebo čeho se držíte. Občas se přece jen nějaký plech prohne, žebřík zaviklá, nebo je nutné zdolat ostatný drát. Některé věže mají přes 100 let, takže všechen materiál není úplně zdravý, ovšem většina těžních věží v Ostravě je po rekonstrukci. A mimochodem, dcera je můj největší konkurent, co se týká ostravských těžních věží - má jich slezeno deset.“

Další kuriozitou u Vás je botanická zahrada. Představte ji.

„Zahrada a skleníky na Hukvaldech vznikly v roce 1985, tehdy jako koníček, později jsme s tropickými a subtropickými rostlinami začali podnikat. Dělali jsme v minulosti i řadu výstav pod názvem Tropic, hlavně v Ostravě.

Jsme zaměřeni především na rodiny s dětmi, takže máme na zahradě potok, vodní kola, překlápěčky, ve sklenících různé fontány, nebo vodopád.

Pěstujeme masožravé rostliny, bonsaje, užitkové tropické a subtropické rostliny, kaktusy... Máme zahradu v asijském stylu a je možno zhlédnout i soukromý chov mluvicích papoušků, loskutáky, pumy, holuby, bažanty, či leguána.“

(více na www.tropichukvakdy.cz)

Co nevidět je tu jaro v plné parádě a všechno ožije...

„No právě, nejkrásněji je na Hukvaldech na jaře, hlavně v době, kdy kvetou kaštiny (kolem 10. května) a na naší zahradě pak azalky a rododendrony. Ale na Hukvaldech lze samozřejmě také navštívit oboru, hrad, zámecký park, památník Leoše Janáčka, vodní mlýn i další zajímavosti. Zároveň je však nutno zdůraznit, že z důvodů nařízení vlády máme bohužel od 18. prosince až do odvolání botanickou zahradu zavřenou.

(di)

Foto: Stanislav Rek

Popisky:

- 1) Důl Anselm
- 2) Jaro v asijské zahradě
- 3) Vodopád v Tropic Hukvaldy
- 4) Kakadu bílý, mluvicí
- 5) Flora v Tropic Hukvaldy
- 6) Fauna v Tropic Hukvaldy

